

اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی ایران

توسعه استان خراسان رضوی

مسیر توسعه و الزامات پیشرو

مرکز پژوهش های اتاق ایران

استان خراسان رضوی

مساحت استان خراسان رضوی (کیلومتر مربع) (۱۱۹۰۶۴) ← ۷.۳ درصد از مساحت کشور

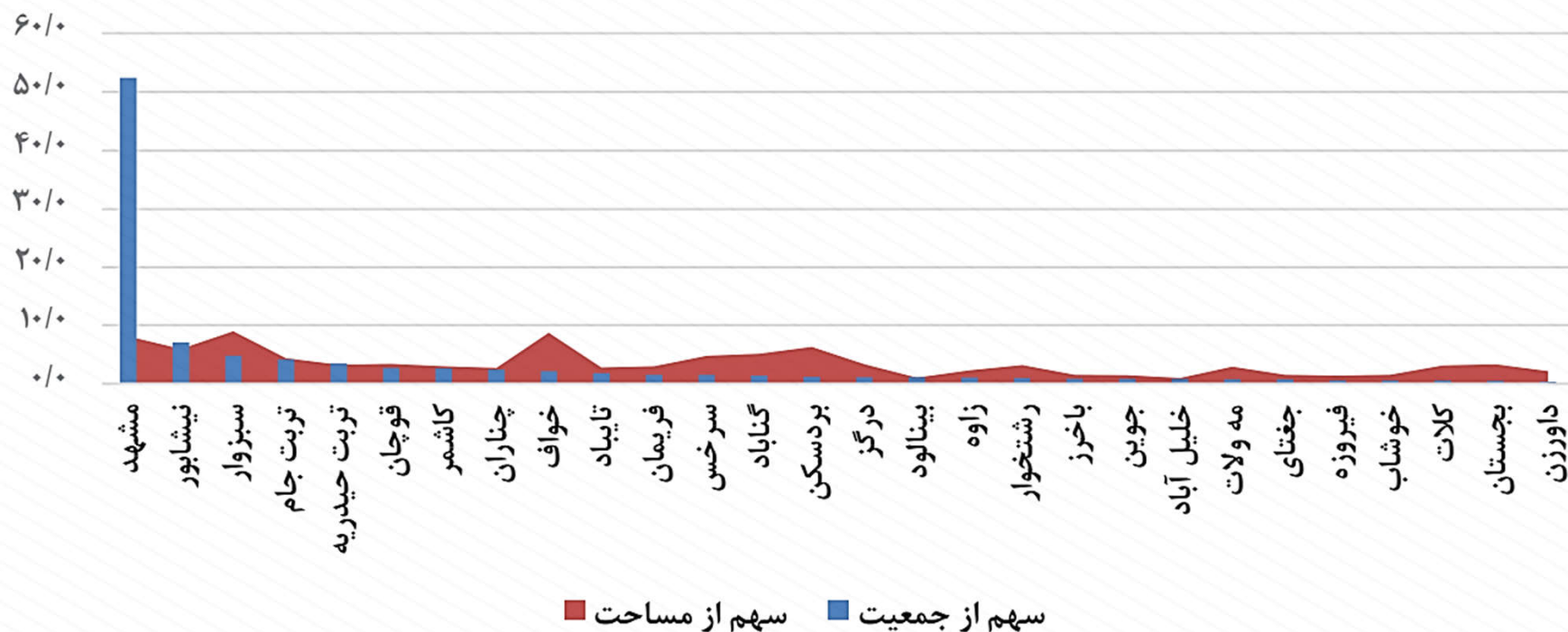
جمعیت استان خراسان رضوی ۶/۴ (میلیون نفر) ← ۸.۱ درصد از جمعیت کشور

برخی شاخص های کلیدی استان خراسان رضوی

- استان خراسان رضوی ۷.۳ درصد از مساحت کشور را به خود اختصاص داده و ۸.۱ درصد از جمعیت کشور را در خود جای داده است.
- شهرستان مشهد با سهم مساحت ۸ درصدی از استان خراسان رضوی، ۵۲ درصد جمعیت استان را در خود جای داده است.
- سهم استان خراسان رضوی از ارزش افزوده کشوری در بخش صنعت حدود ۳.۸ درصد و در بخش معدن ۰.۹ درصد است.
- از مهمترین زیرساخت های کلیدی در حوزه تولید (صنعتی، معدنی) و تجارت استان خراسان رضوی می توان به ۵۰ ناحیه و شهرک صنعتی، ۱۶ انبار، ۵۳ سردخانه صنعتی فعال، ۲۵ سیلو، یک نمایشگاه بین المللی و ۵ پایانه صادراتی اشاره داشت.
- دو رشته فعالیت صنایع غذایی و تولید سایر محصولات کانی غیرفلزی سهم ۴۶.۳ درصدی از صنایع فعال استان را در اختیار دارند که نشان دهنده تنوع پایین صنایع استان می باشد. ضمن آنکه ۶۰ درصد از مجموع واحدهای صنعتی استان نیز در شهرستان مشهد استقرار دارند.
- ۶۳.۳ درصد صنایع استان خراسان رضوی از فناوری پایین و متوسط - پایین برخوردارند.

توزیع مکانی جمعیت در استان خراسان رضوی

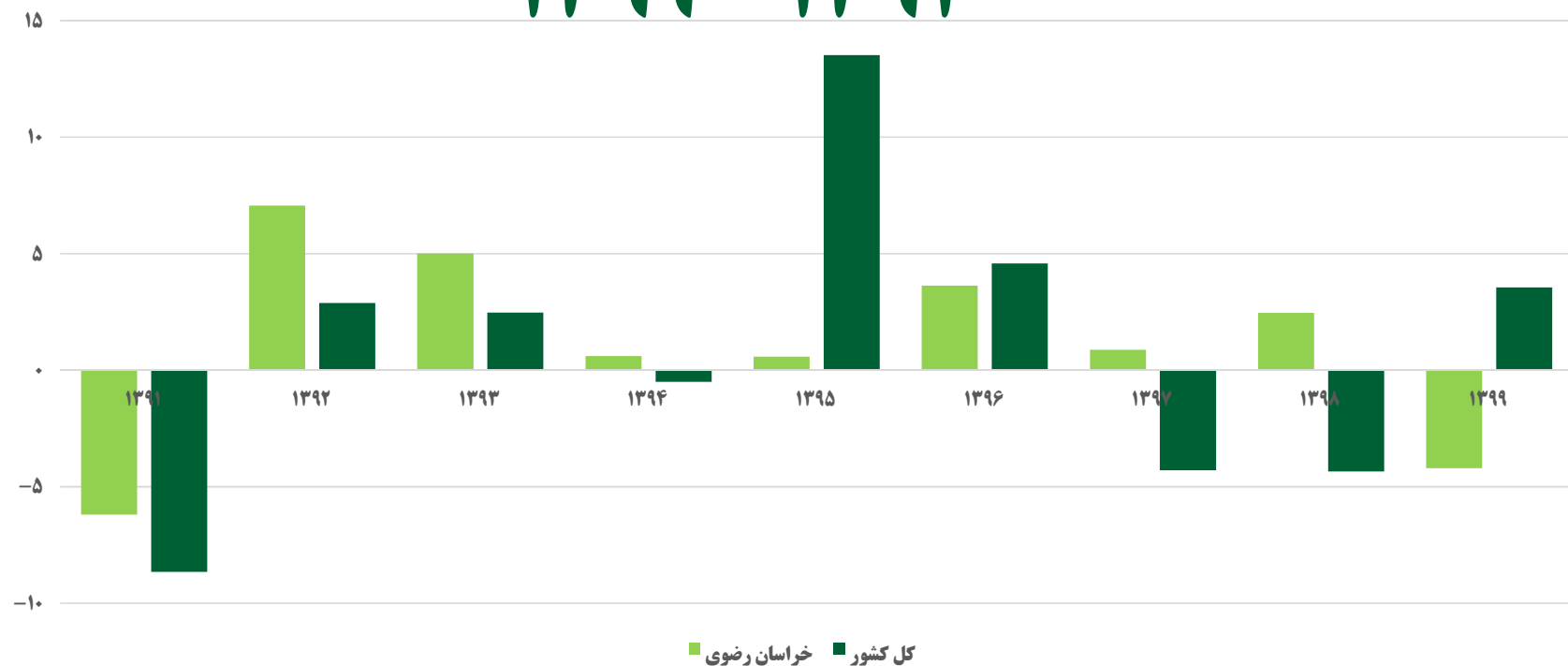

شهرستان مشهد با سهم مساحت ۸ درصدی از استان خراسان رضوی، ۵۲ درصد جمعیت استان را در خود جای داده است.

اتفاق بازرگانی میان معاونت و مشاوره‌ری ایران

رشد اقتصادی استان خراسان رضوی ۱۳۹۹-۱۳۹۱

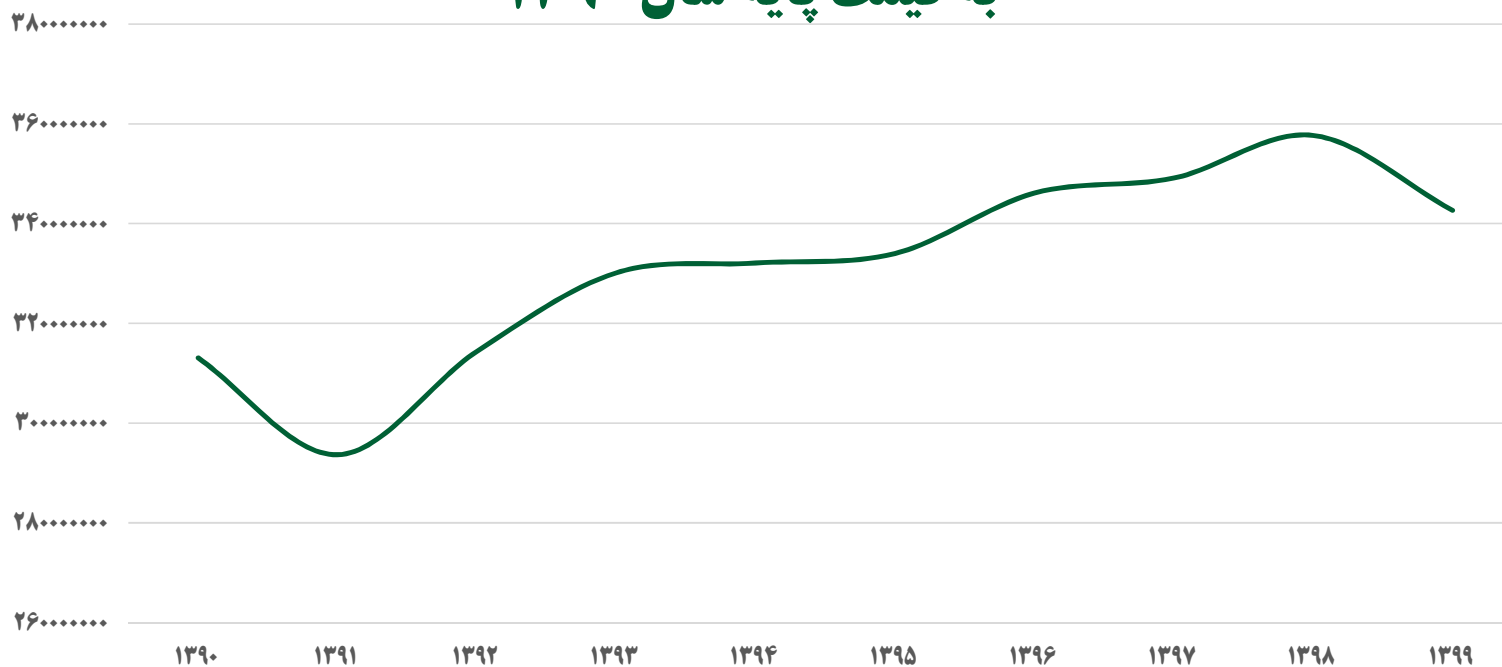

اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی ایران

روند تغییرات تولید ناخالص داخلی استان خراسان رضوی

واحد: میلیون ریال

به قیمت پایه سال ۱۳۹۰

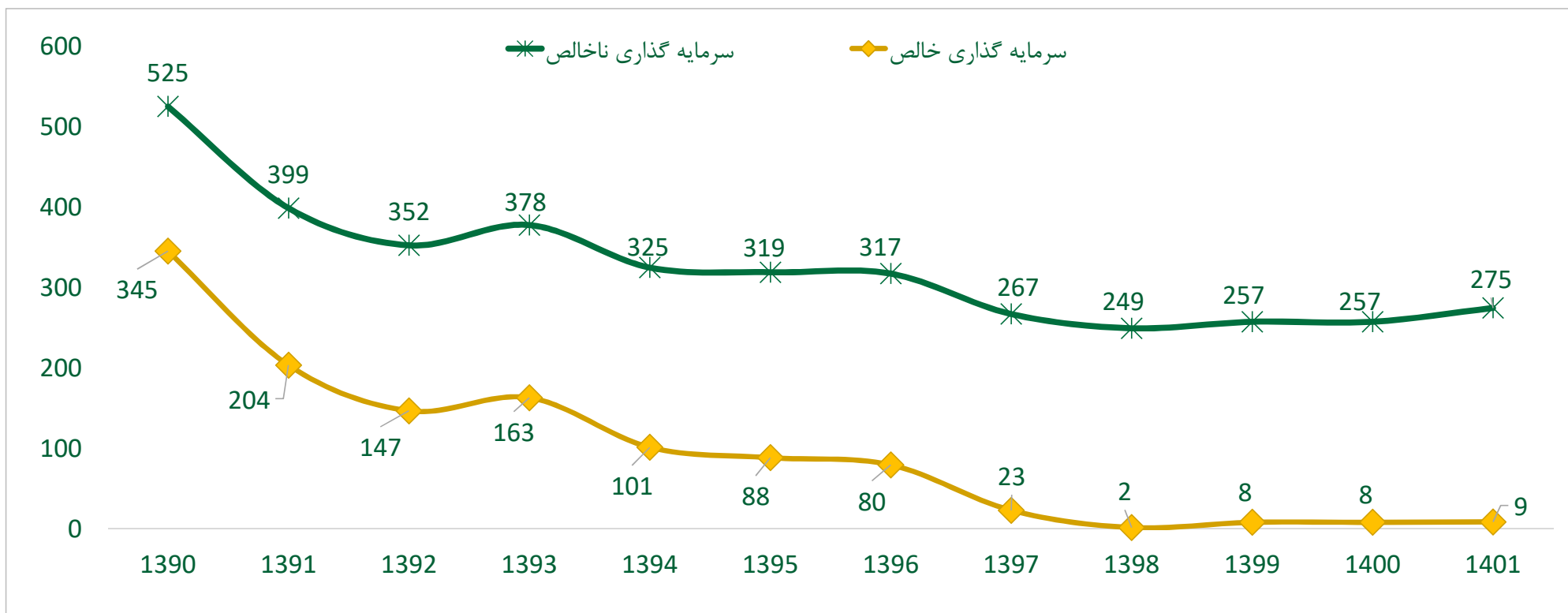
وضعیت سرمایه‌گذاری در اقتصاد کشور

- تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، طی سال‌های ۱۳۹۰ لغایت ۱۴۰۱ به میزان **۴۸ درصد کاهش یافته است**.
- تشکیل سرمایه ثابت خالص، طی سال‌های ۱۳۹۰ لغایت ۱۴۰۱ به میزان **۹۸ درصد کاهش یافته است**.
- افزایش شکاف میان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص و خالص حاکی از این واقعیت است که بخش قابل توجهی از سرمایه‌گذاری‌های انجام شده صرف جبران استهلاک سرمایه و حفظ ظرفیت‌های تولیدی و نه افزایش ظرفیت‌ها، اختصاص یافته است.
- نرخ رشد موجودی سرمایه که معادل است با **نرخ سرمایه‌گذاری خالص**، از سال ۱۳۹۷ به بعد روند نزولی قابل **ملاحظه‌ای** داشته است.
- در سنوات اخیر از ناحیه سرمایه به امکانات تولیدی کشور آنچنان اضافه نشده است.
- **افول موجودی سرمایه در بخش صنعت یکی از محدودیت‌ها و تنگناهای اساسی در تحقق بخشی به رشد اقتصادی پایدار و فزاینده خواهد بود.**
- منفی شدن نرخ رشد موجودی سرمایه در بخش صنعت و آن هم در ماشین‌آلات به معنا فرسودگی بالای ماشین‌آلات خطوط تولید است، به نحوی که سرمایه‌گذاری‌های انجام شده جوابگوی استهلاک سرمایه نیست.

اتاق بازرگانی منابع معاونت و مشاوره‌ای ایران

روند تشکیل سرمایه ثابت ناخالص و خالص به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵ (هزار میلیارد تومان)

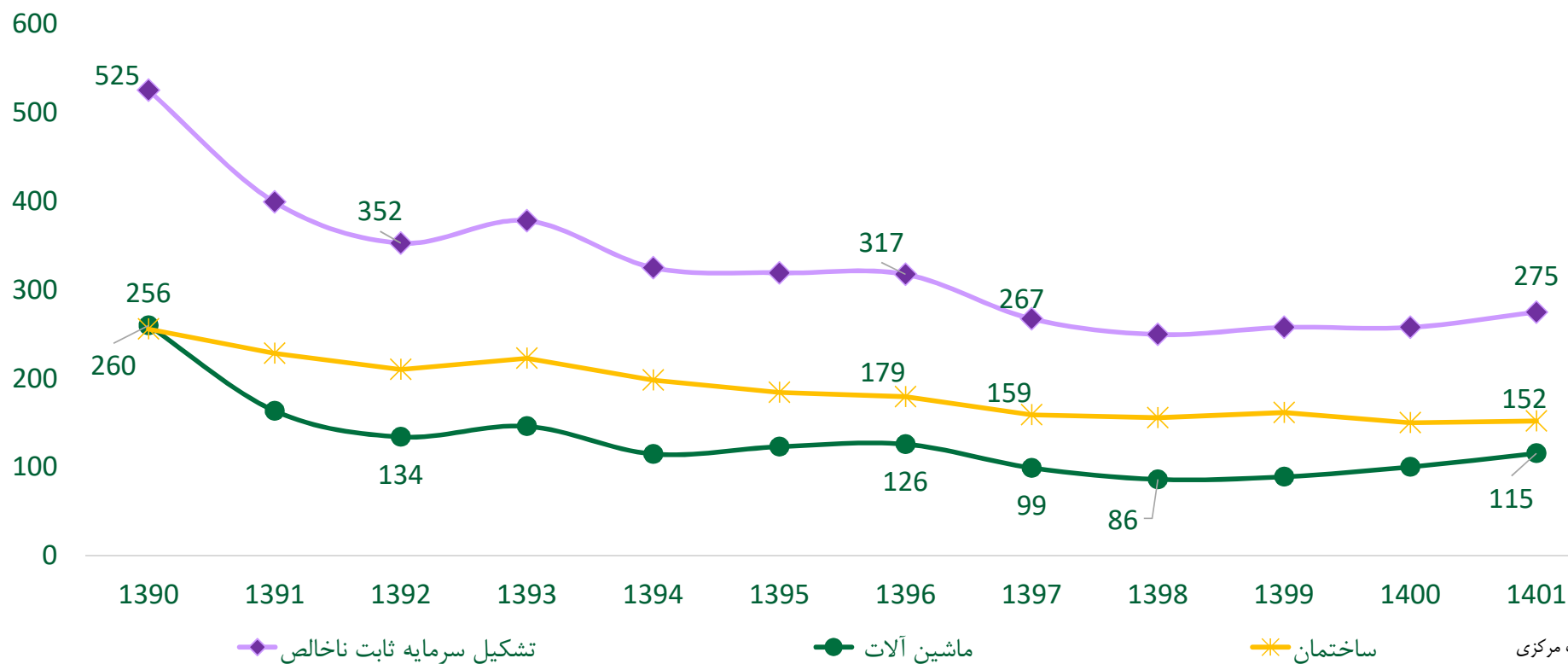

مأخذ: بانک مرکزی

اتاق بازرگانی معادن و کشاورزی ایران

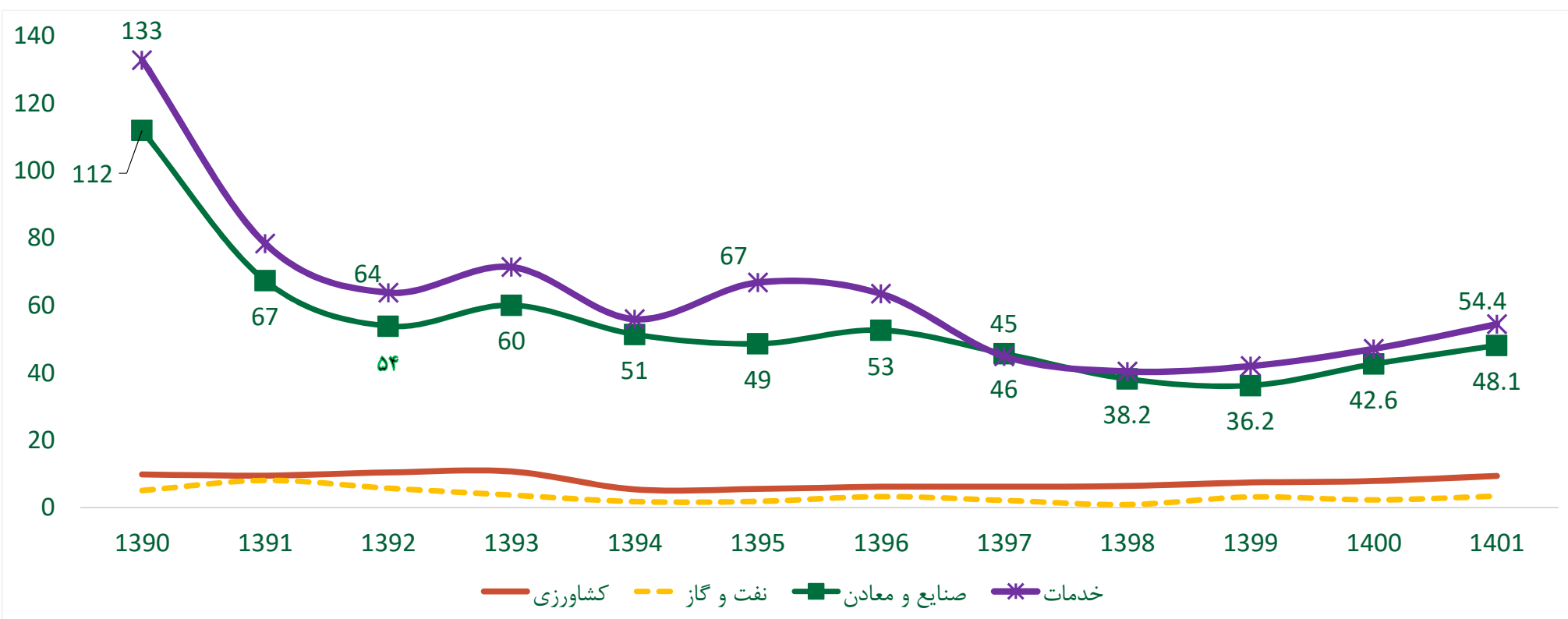
روند تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ساختمان و ماشین آلات به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵ (هزار میلیارد تومان)

اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی ایران

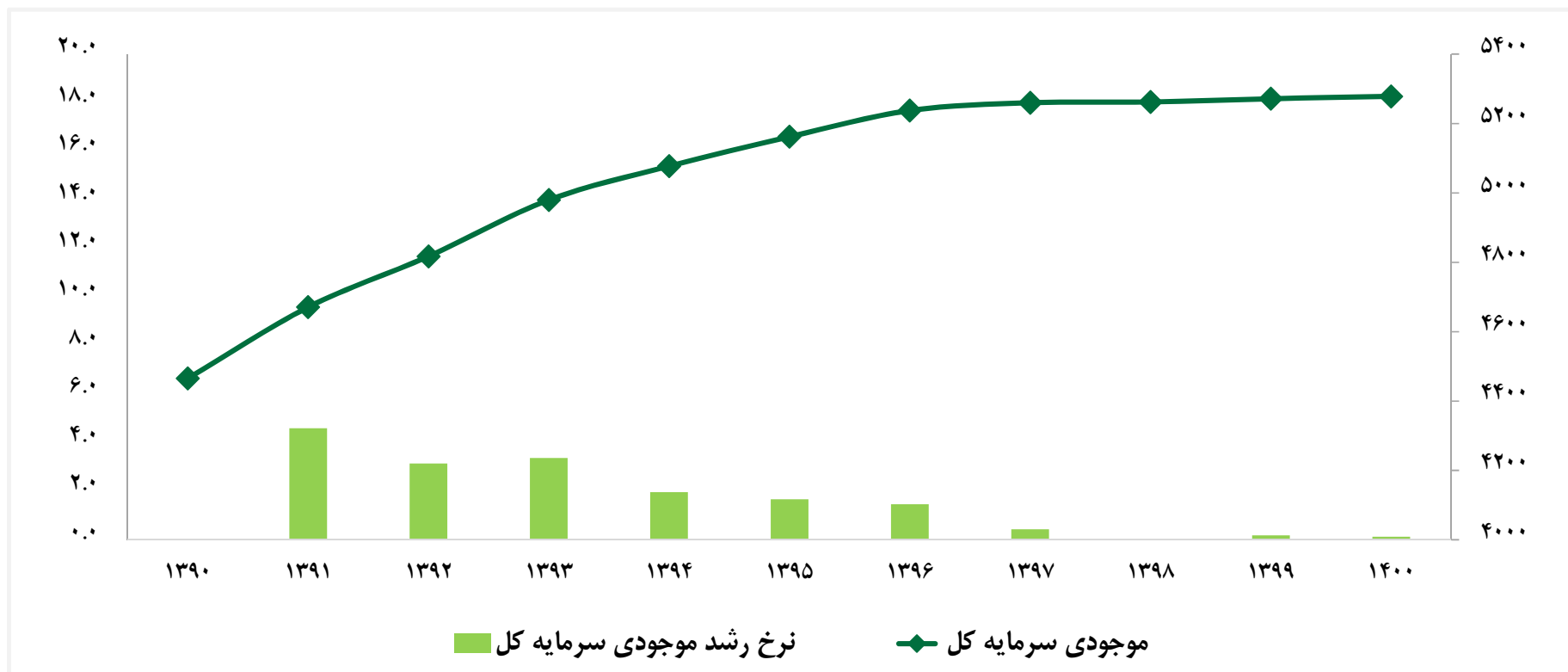
تشکیل سرمایه در ماشین آلات و لوازم کسب و کار به تفکیک بخش‌های اقتصادی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۵ (هزار میلیارد تومان)

اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی ایران

موجودی سرمایه خالص کل (ماشین آلات و ساختمان) به قیمت های ثابت سال ۱۳۹۵ (هزار میلیارد تومان / درصد)

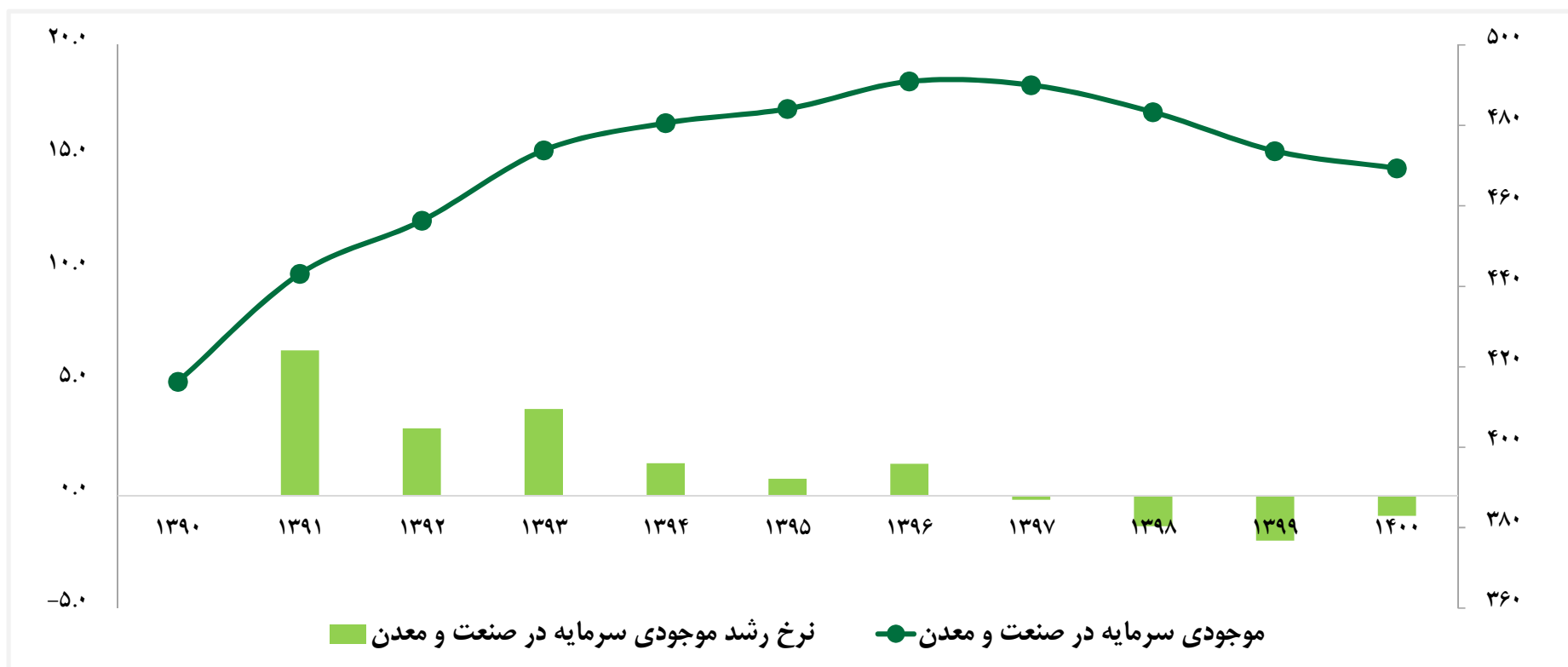

مأخذ: بانک مرکزی

اتاق بازرگانی معادن و کشاورزی ایران

موجودی سرمایه خالص در صنعت و معدن (ماشین آلات و ساختمان) به قیمت های ثابت سال ۱۳۹۵ (هزار میلیارد تومان / درصد)

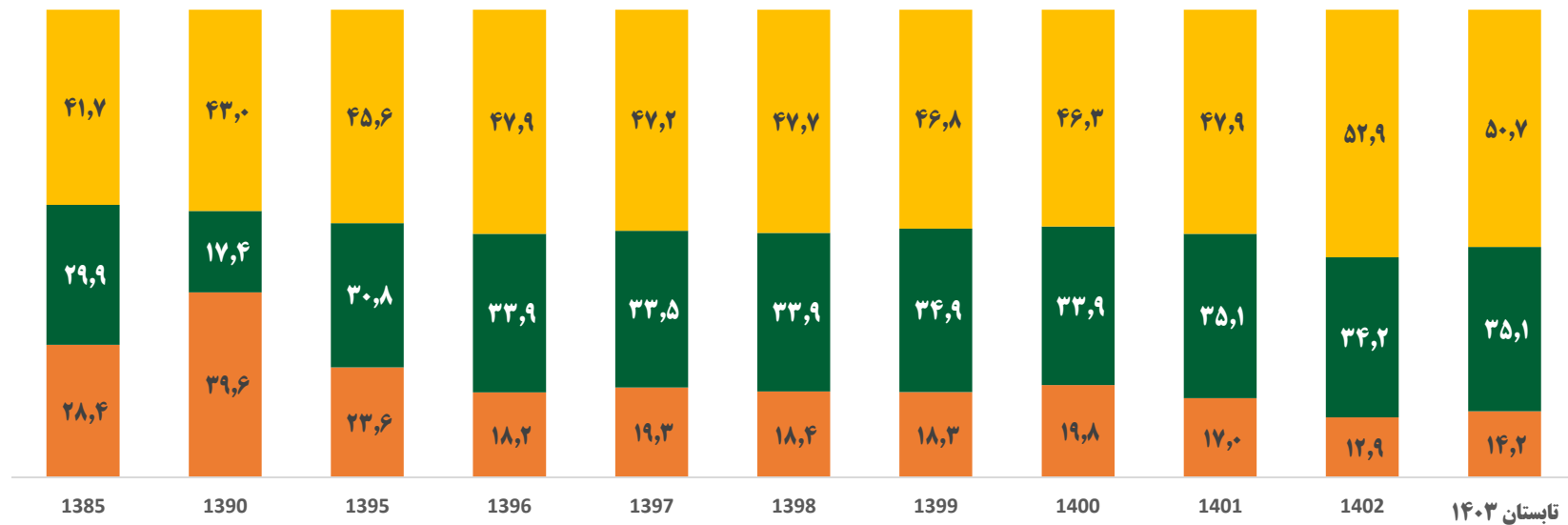
مأخذ: بانک مرکزی

اتاق بازرگانی معادن و کشاورزی ایران

روند تغییرات سهم بخش ها از اشتغال کل در استان خراسان رضوی در سال های ۱۳۸۵-۱۴۰۳

کشاورزی ■ صنعت ■ خدمات

سهم ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی استان خراسان رضوی

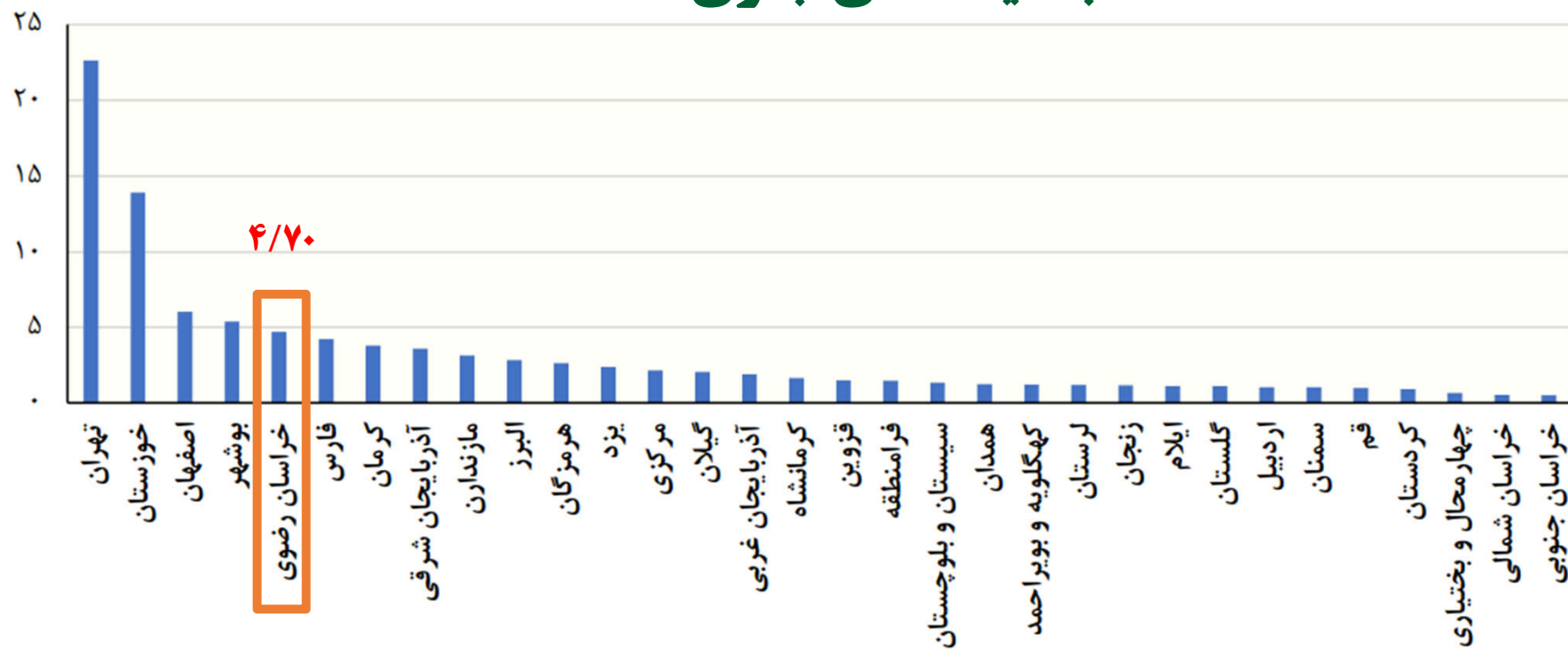
بخش خدمات سهم غالب در
تولید ارزش افزوده استان
خراسان رضوی دارد.

اتاق بازرگانی منابع معدنی و کشاورزی ایران

سهم استان ها از تولید ناخالص داخلی به قیمت های جاری: ۱۳۹۹

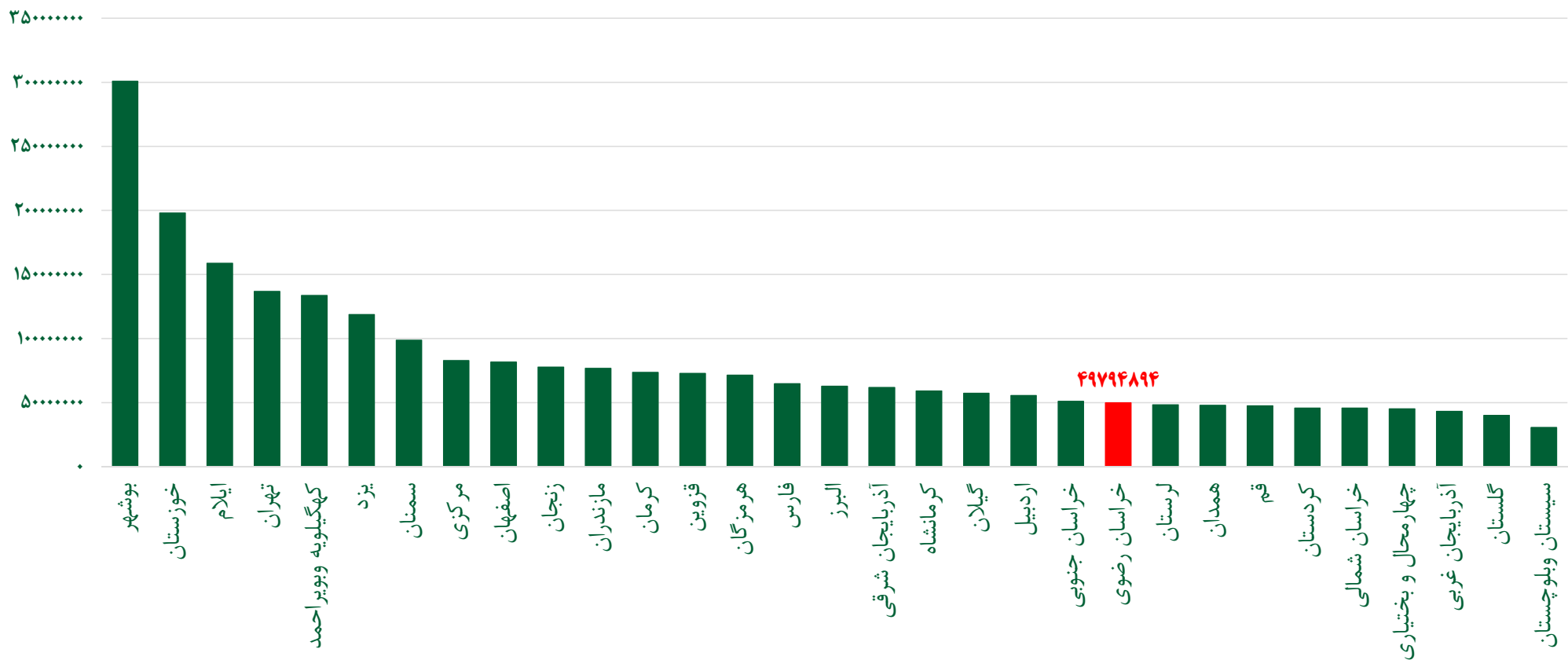
درصد

اتاق بازرگانی منابع معاونت و مشاوره‌ری ایران

درآمد سرانه استان ها سال ۱۳۹۹

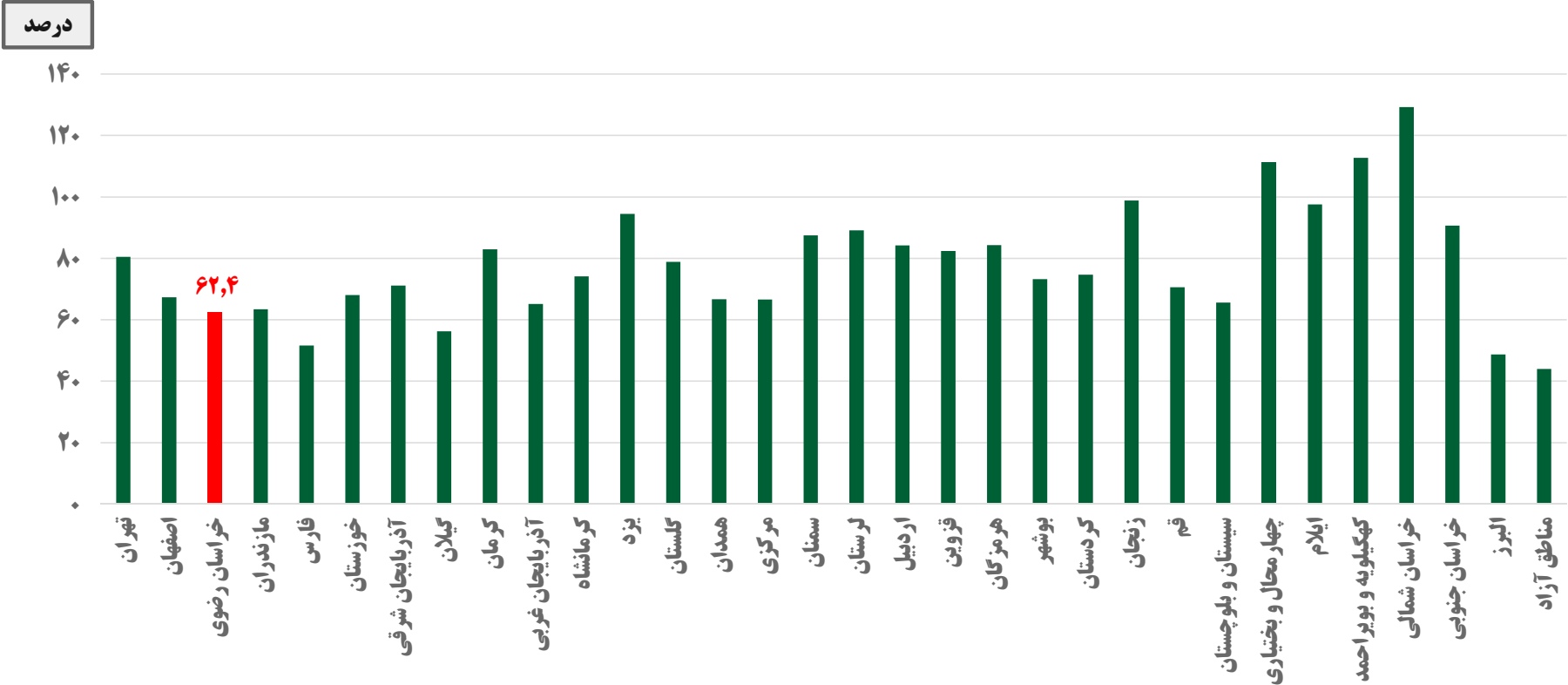
انبار اطلاعاتی منابع معاونت و مشاوره‌ای ایران

نرخ فقر استان ها در سال ۱۴۰۱

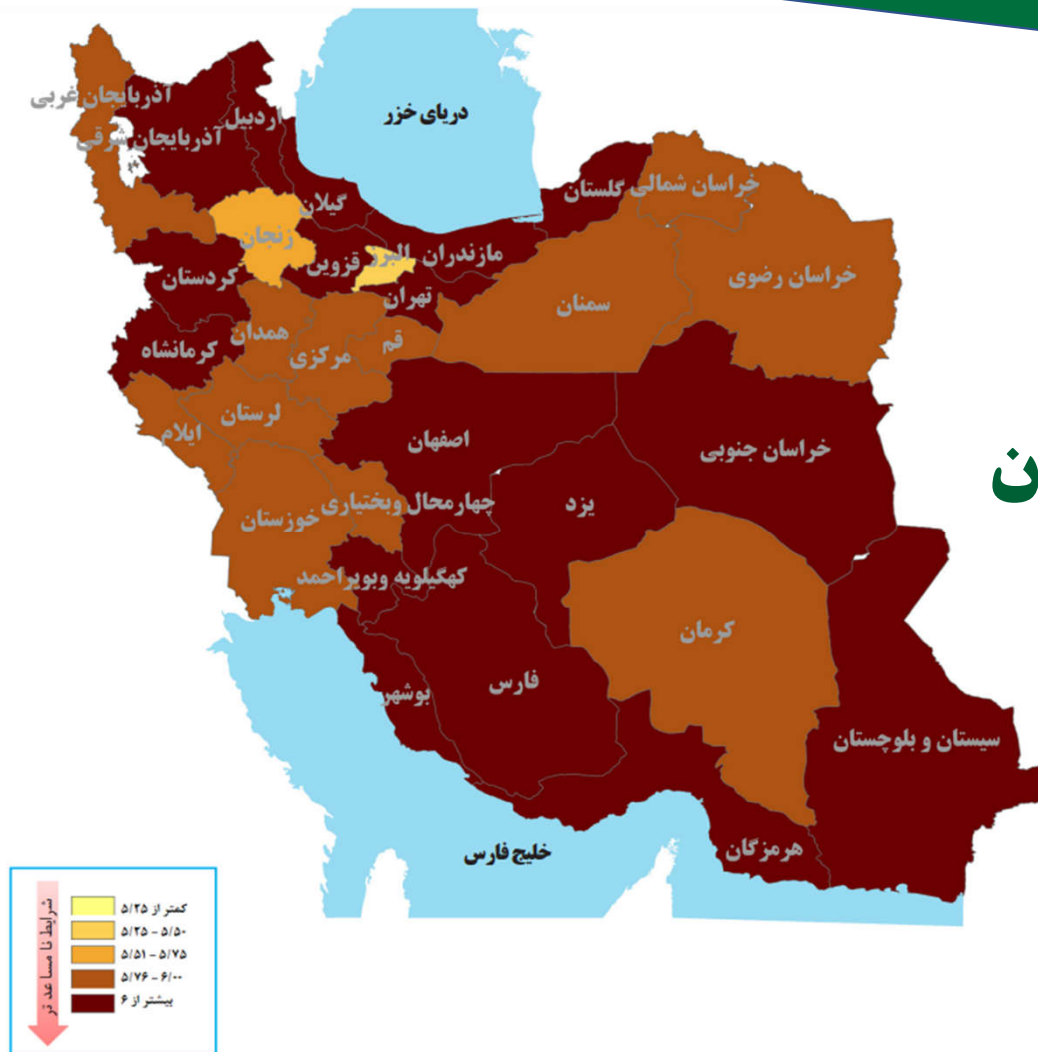

نسبت مانده تسهیلات به مانده سپرده در پایان شهریور ۱۴۰۳

نقشه وضعیت شاخص محیط کسب و کار استان‌های ایران تابستان ۱۴۰۳

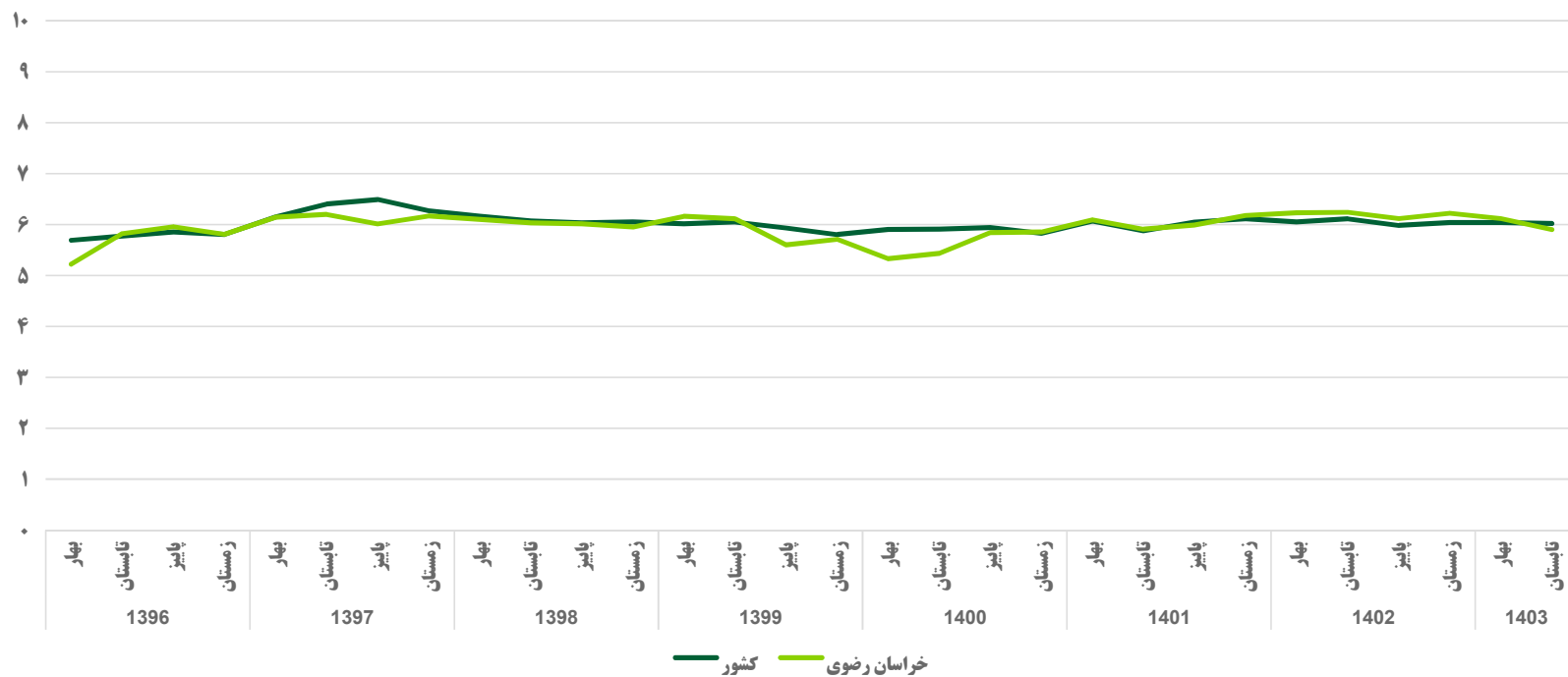

اتاق بازرگانی معادن و کشاورزی ایران

شاخص محیط کسب و کار استان خراسان رضوی

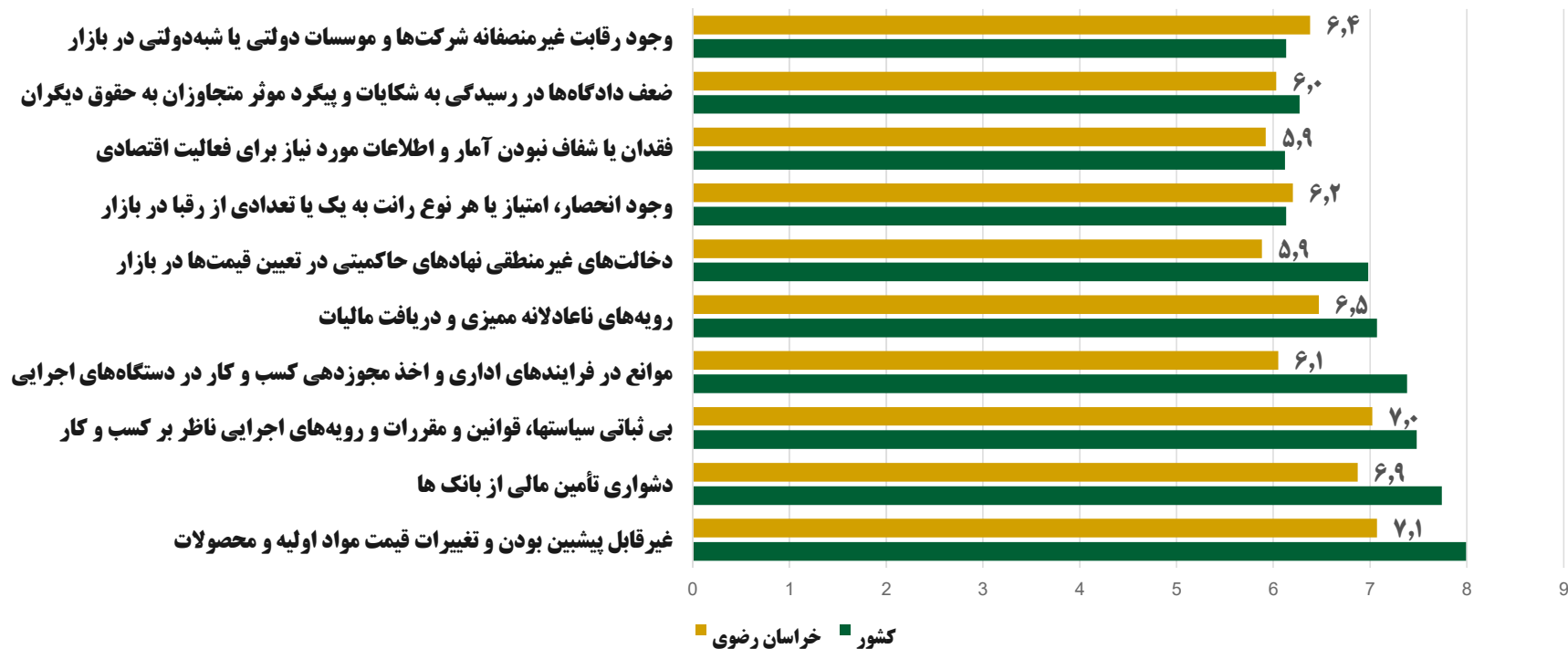
(امتیاز ۱۰ به معنای فضای نامساعد کسب و کار)

۱۰ مانع اصلی فرا روی کسب و کارهای استان خراسان رضوی در تابستان ۱۴۰۳

(امتیاز ۱۰ به معنای فضای نامساعد کسب و کار)

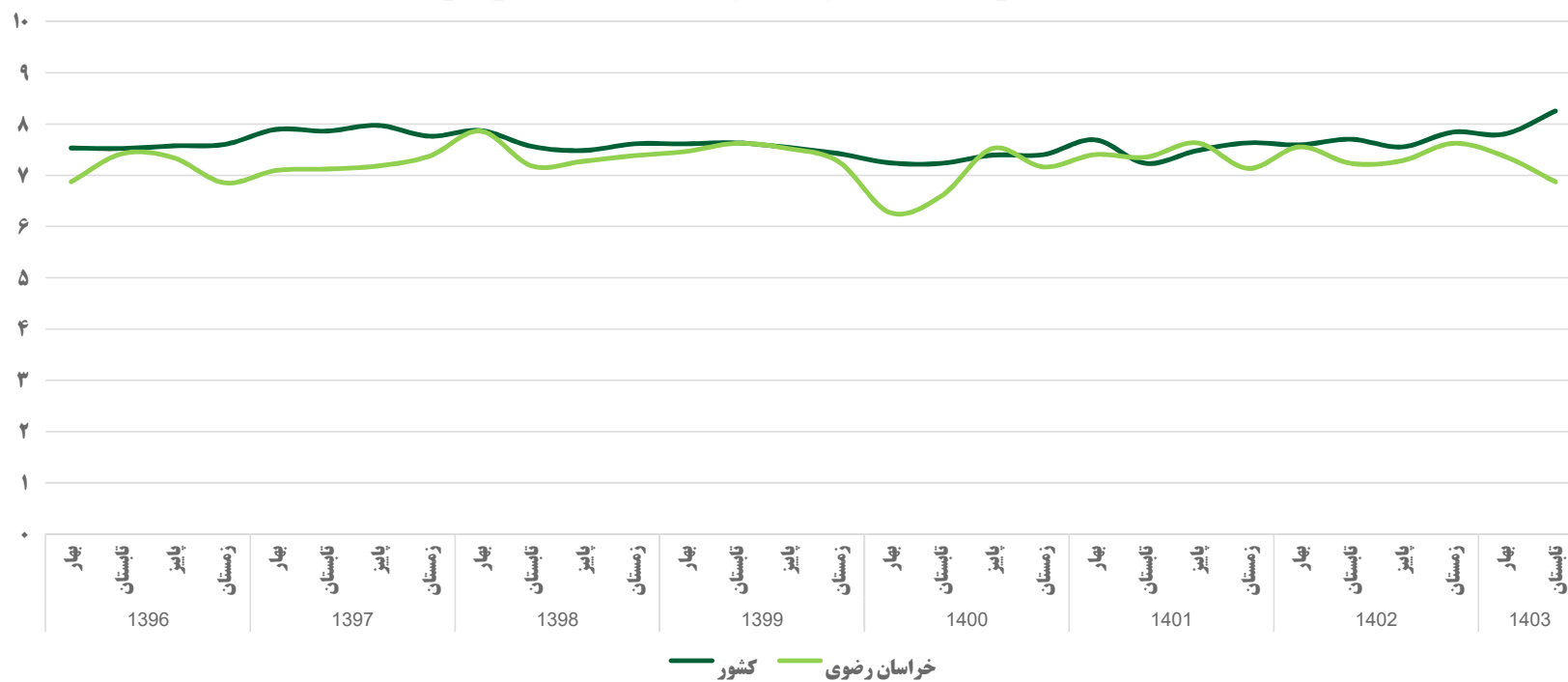

اتاق بازرگانی منابع معاونت و مشاوره‌ری ایران

دشواری تأمین مالی در استان خراسان رضوی نسبت به کل کشور

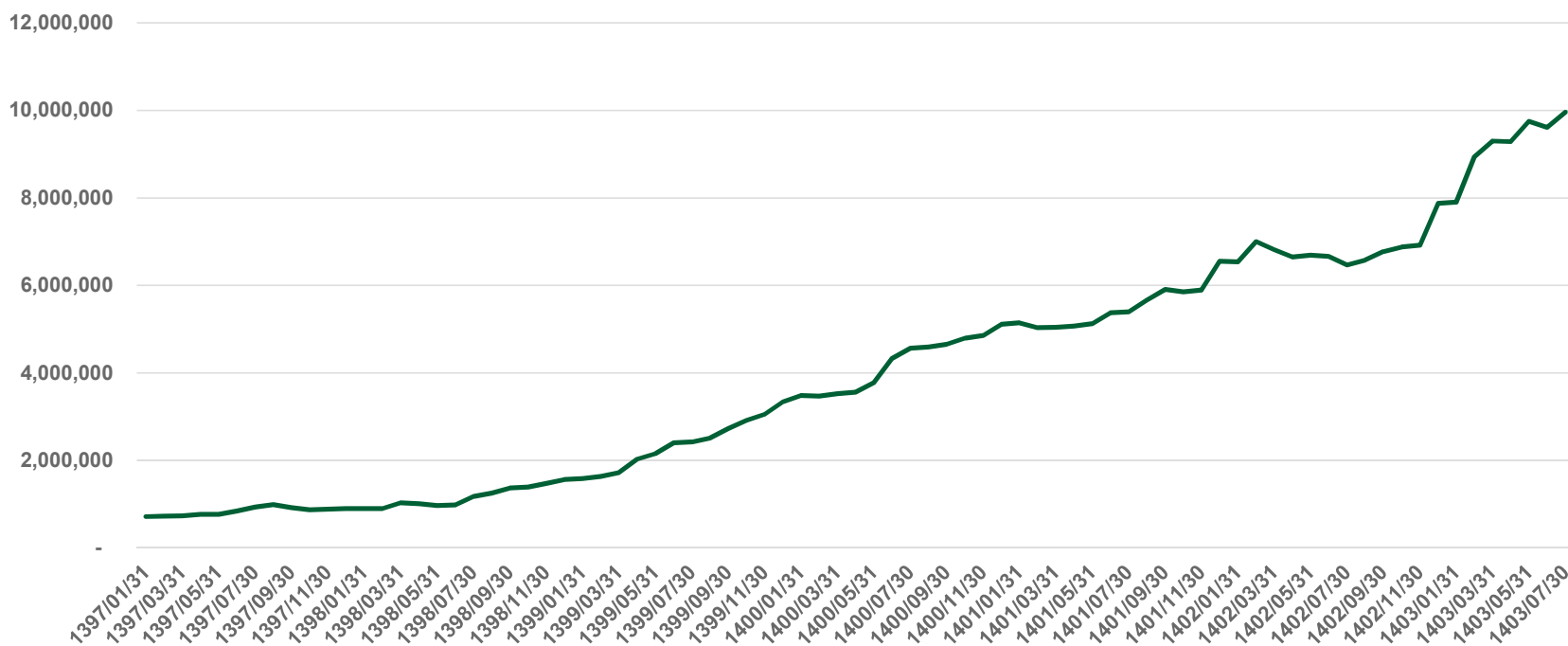
(امتیاز ۱۰ به معنای فضای نامساعد کسب و کار)

اتاق بازرگانی معادن و کشاورزی ایران

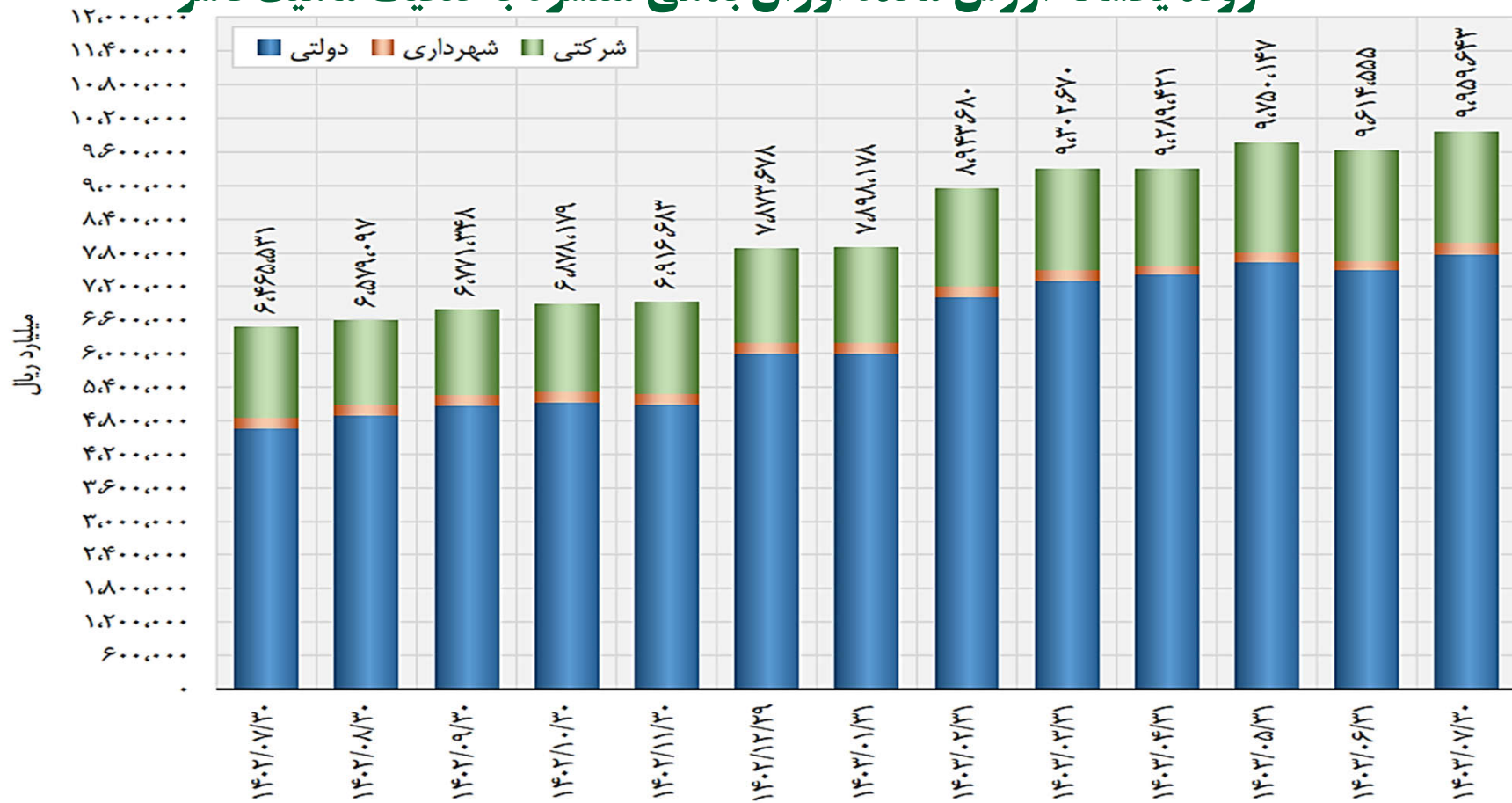
ارزش مانده اوراق بدهی دولتی (میلیارد ریال)

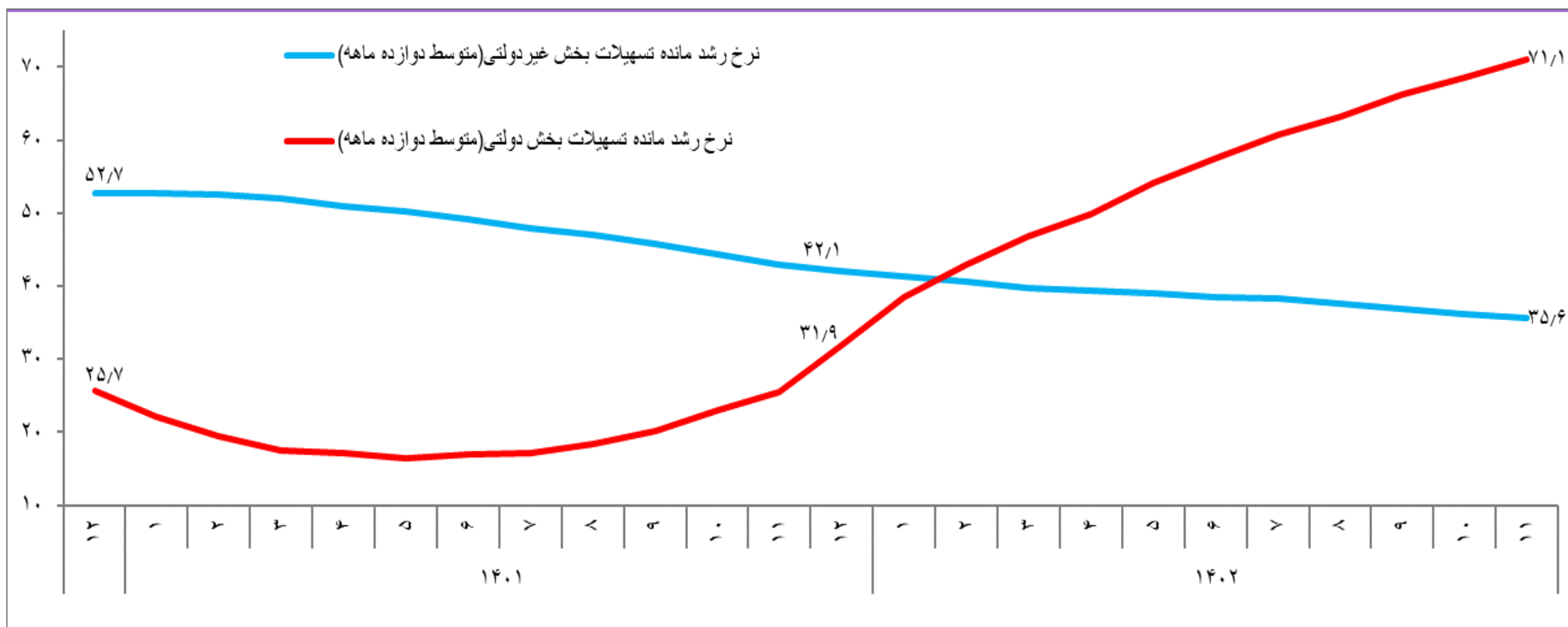
اتفاق بازرگانی منابع معاون کشاورزی ایران

روند یکساله ارزش مانده اوراق بدهی منتشره به تفکیک ماهیت ناشر

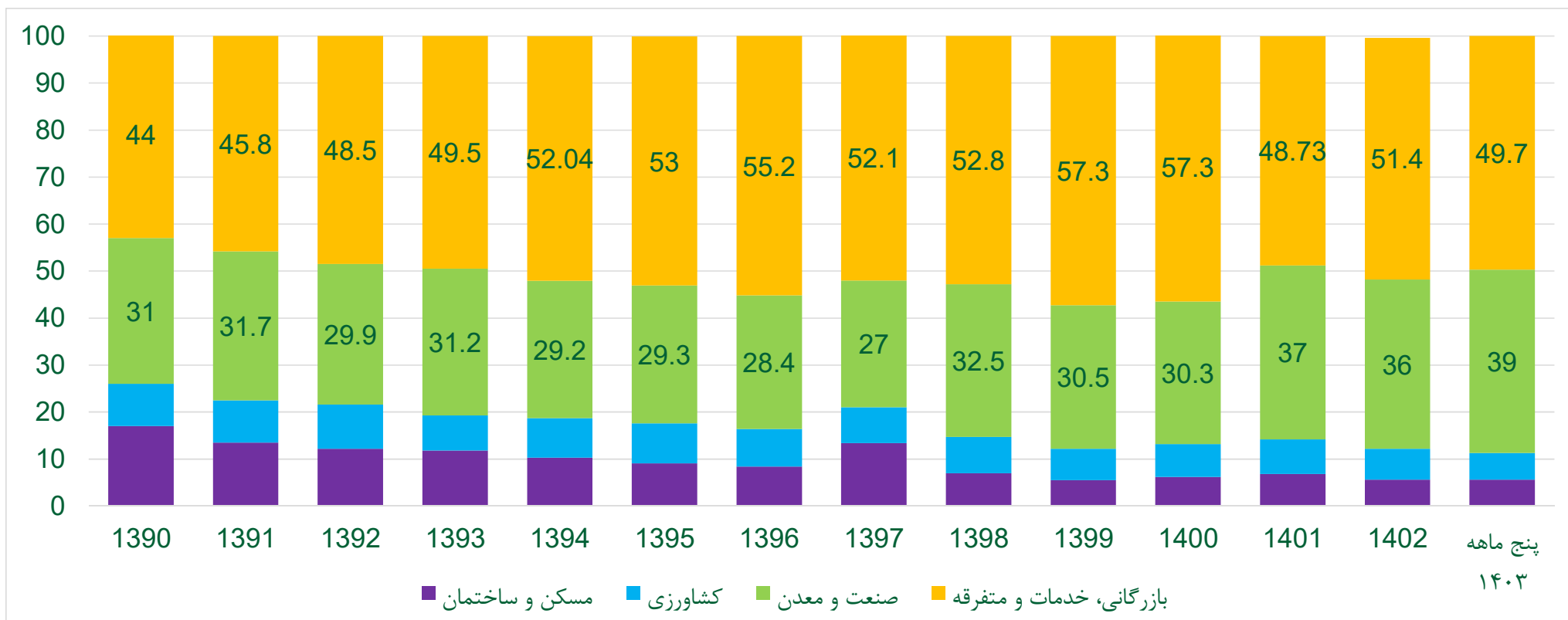
روند مانده تسهیلات بخش دولتی و غیر دولتی

اتاق بازرگانی منابع معادن و کشاورزی ایران

سهم تسهیلات پرداختی بانک‌ها به بخش‌های اقتصادی (واحد: درصد)

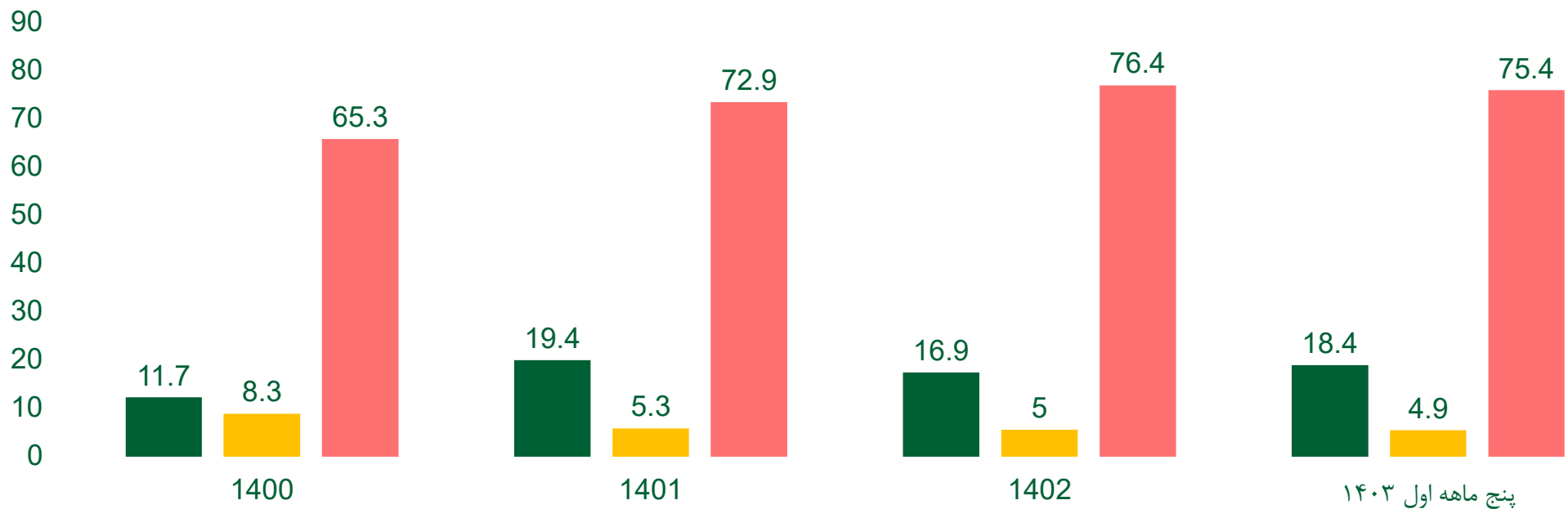

اتحاد بازرگانی معادن و کشاورزی ایران

سهم تسهیلات اعطایی نظام بانکی به صاحبان کسب و کارها به تفکیک هدف

تسهیلات به منظور تامین سرمایه در گردش تسهیلات پرداختی توسعه ای تسهیلات پرداختی ایجادي

وضعیت تأمین مالی تولید در اقتصاد کشور

- انتقال فشار مهار نقدینگی به بخش غیردولتی در اثر اجرای نادرست سیاست کنترل ترازنامه شبکه بانکی
✓ کاهش نرخ رشد تسهیلات شبکه بانکی به بخش غیر دولتی
✓ افزایش نرخ رشد تسهیلات شبکه بانکی به دولتی
- تثبیت نرخ سود بین بانکی در محدوده ۲۳ تا ۲۴
- افزایش نرخ سود اسناد خزانه به بیش از ۳۰ درصد
- افزایش نرخ سود تسهیلات به بیش از ۳۲ درصد (نرخ تأمین مالی دولت در بازار بدهی بیش از ۳۲ است).
- نزدیک به ۸۰ درصد از تسهیلات پرداختی بانک‌ها به صاحبان کسب و کارها برای تأمین سرمایه در گردش است.

جایگزینی دولت: انتقال منابع شبکه بانکی از بخش غیر دولتی به بخش دولتی

دشواری تأمین ارز

مشکل تأمین ارز، همچنان مشکل تعداد کثیری از فعالان اقتصادی است.

مطابق با اظهارات فعالان اقتصادی در گزارش‌های شامخ در طی سال جاری و سال گذشته:

✓ شرکت‌ها در تأمین ارز مورد نیاز برای واردات مواد اولیه به شدت با مشکل مواجه هستند.

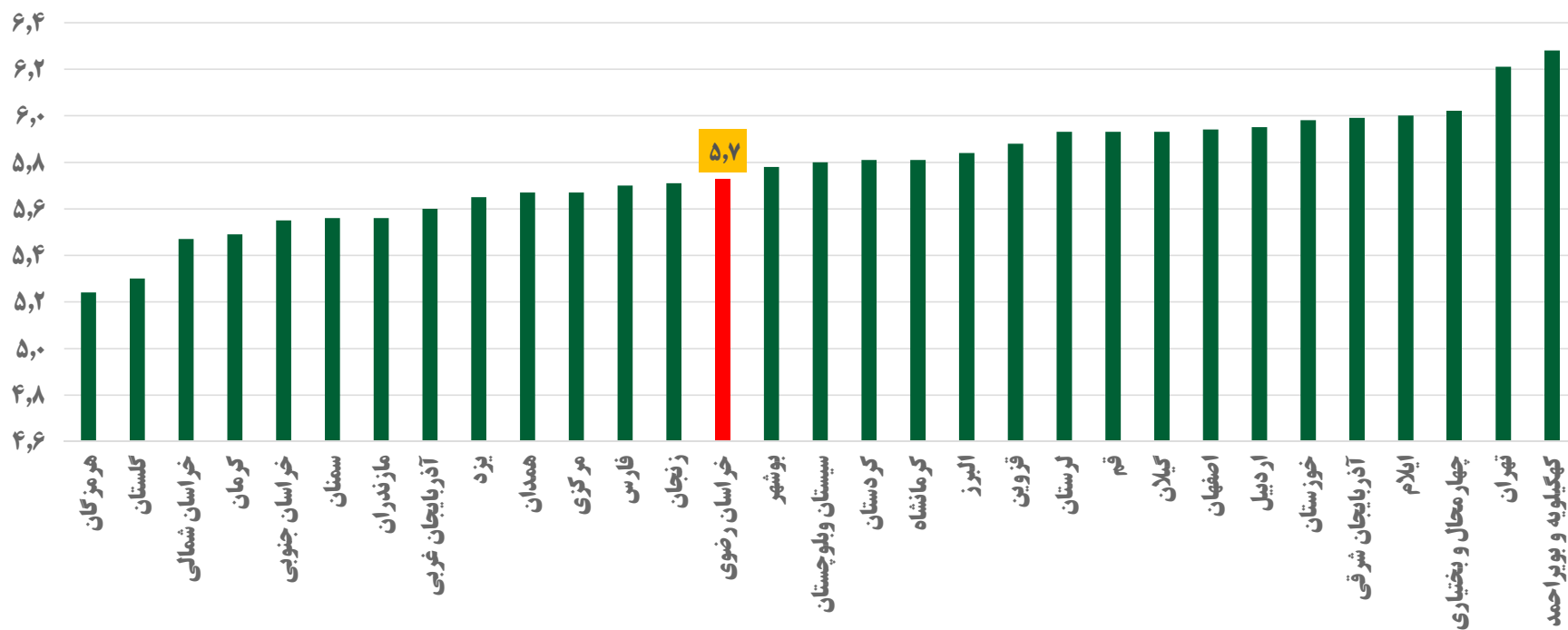
✓ عدم تخصیص ارز جهت واردات مواد اولیه طی چند ماه گذشته بسیاری از شرکت‌ها را با کمبود مواد اولیه و تجهیزات مواجه کرده است.

✓ تأخیر در زمان تخصیص ارز از زمان ثبت سفارش تا تخصیص ارز، هزینه پیش‌بینی نشده به فعالان اقتصادی تحمیل می‌کند.

✓ منابع مالی بلوکه شده جهت دریافت ارز که تخصیص داده نشده بسیاری از تولیدکنندگان را متضرر کرده است.

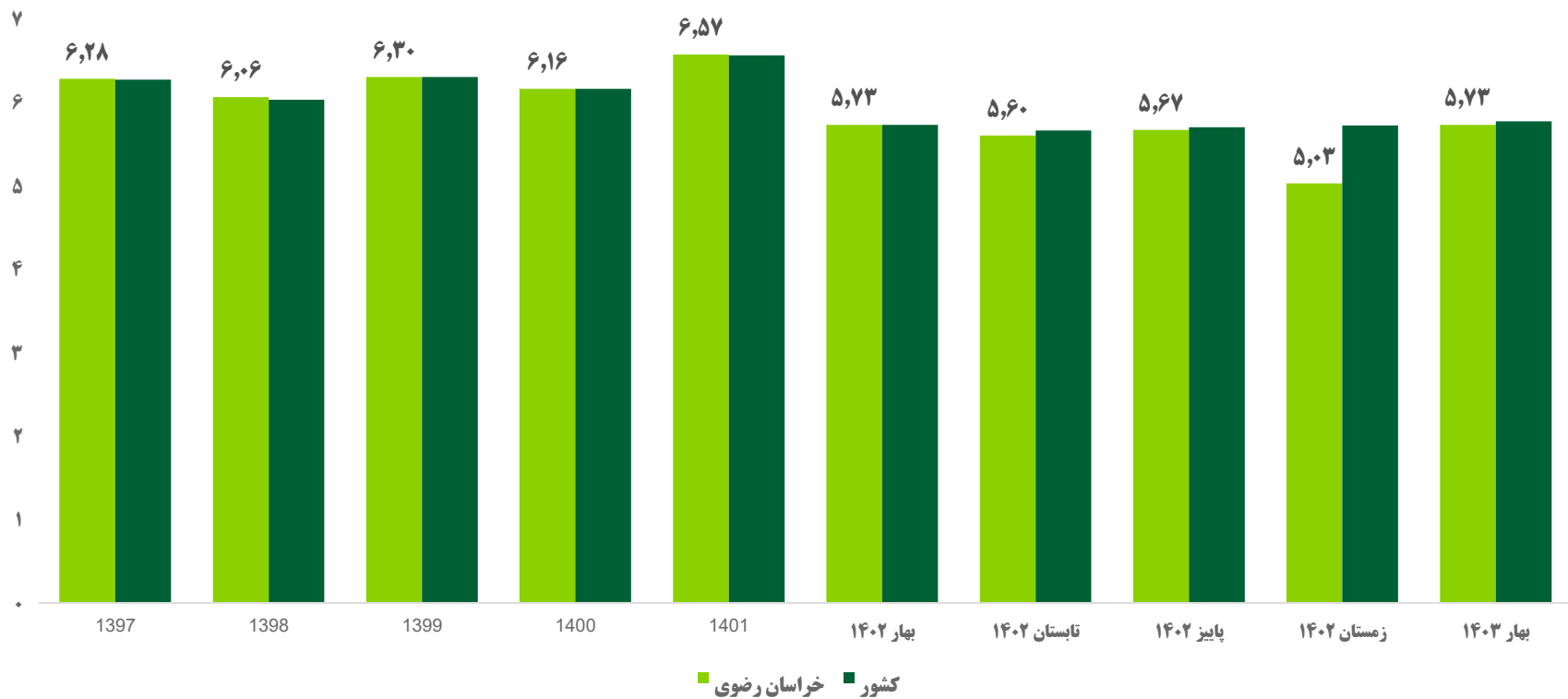
شاخص امنیت سرمایه‌گذاری به تفکیک استان در بهار ۱۴۰۳ (امتیاز ۱۰ به معنای نا امنی مطلق)

اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی ایران

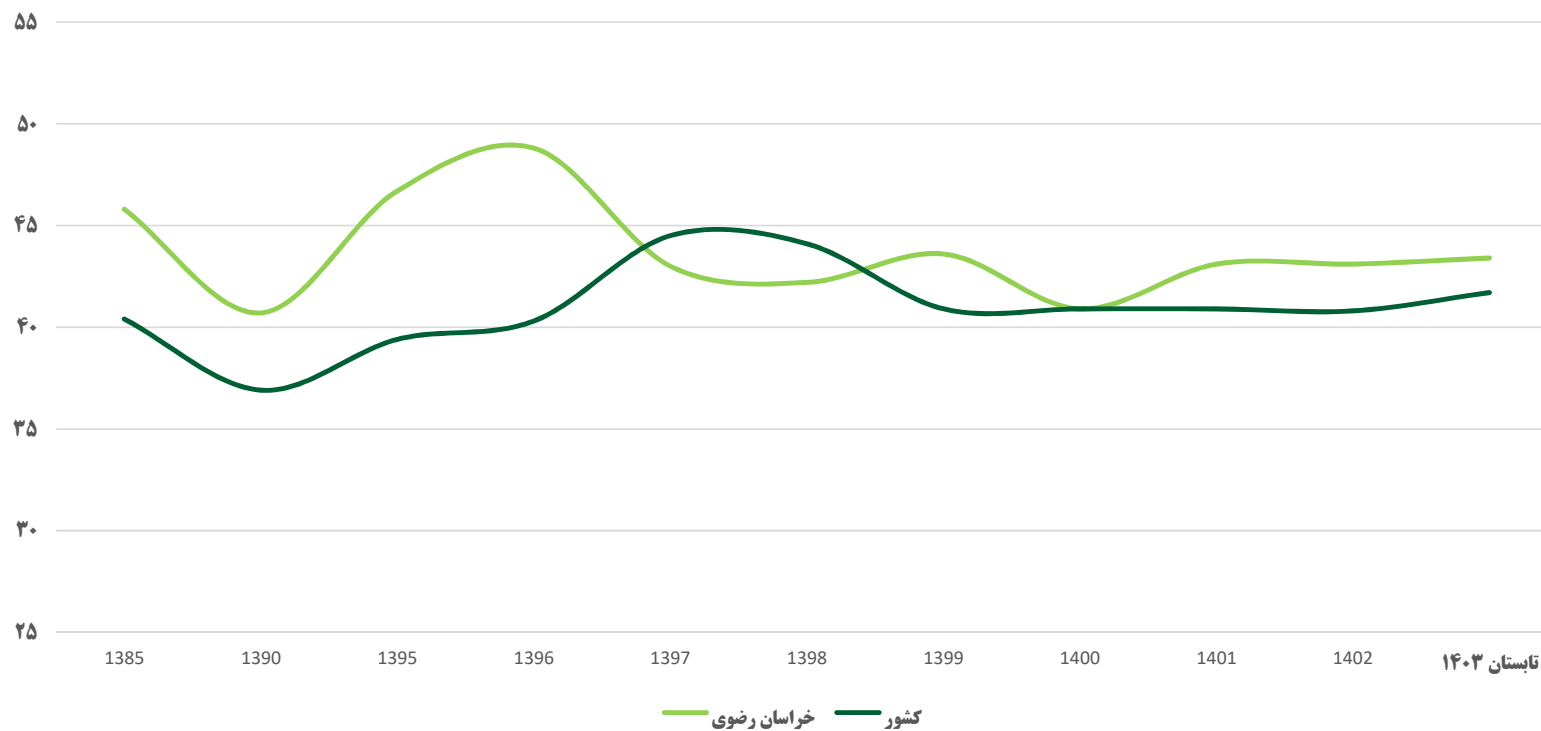
شاخص امنیت سرمایه گذاری در کشور (امتیاز ۱۰ به معنای نا امنی مطلق)

اتفاق بازرگانی منابع معاونت و مشاوره‌ری ایران

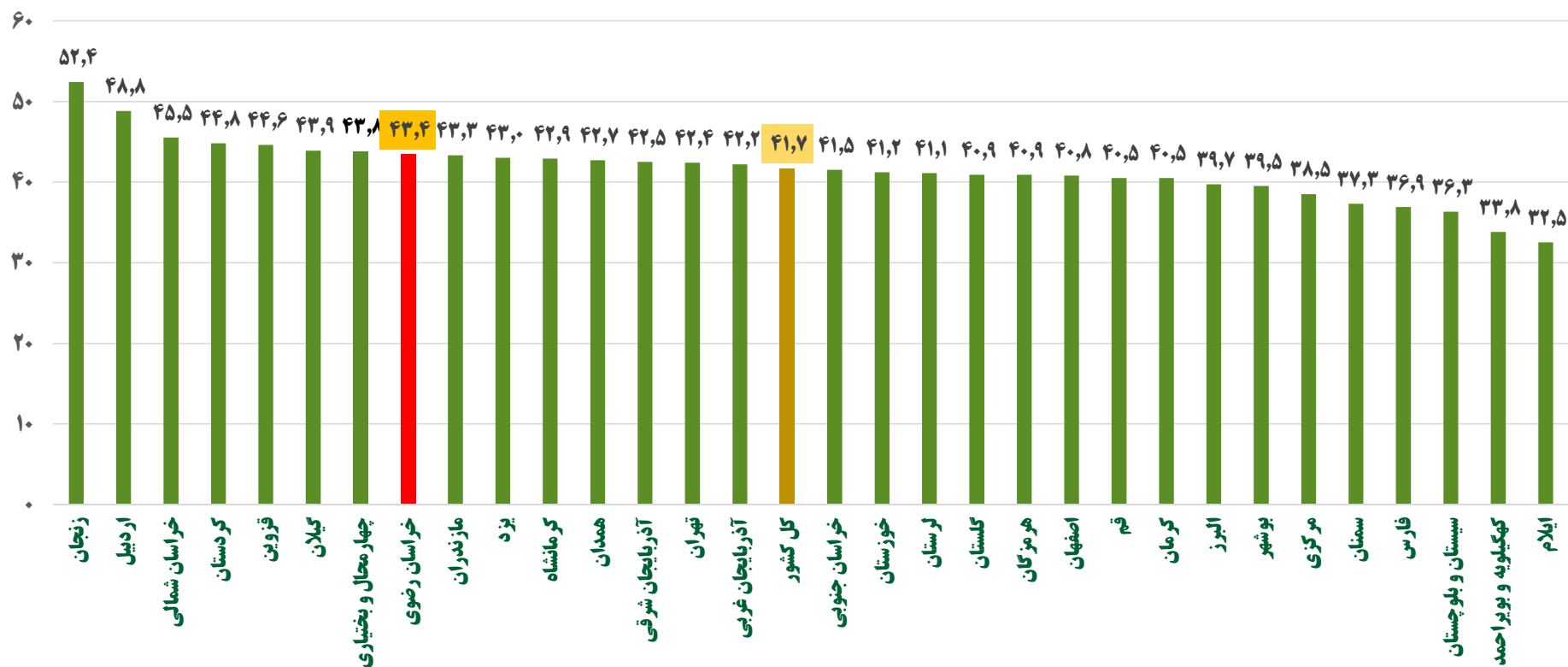
نرخ مشارکت اقتصادی استان خراسان رضوی در مقایسه با کشور

تابستان ۱۴۰۳

نرخ مشارکت اقتصادی در تابستان ۱۴۰۳ به تفکیک استان

اتاق بازرگانی منابع معدنی و کشاورزی ایران

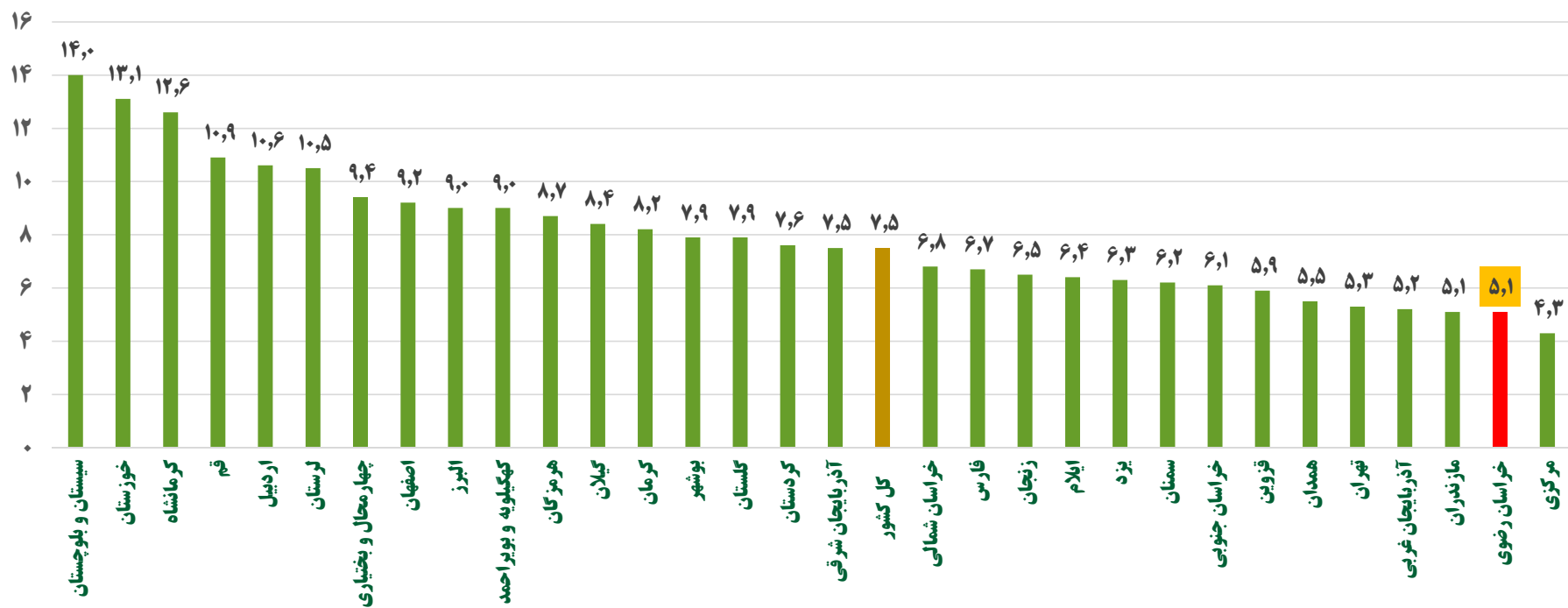
نرخ بیکاری استان خراسان رضوی در مقایسه با کل کشور

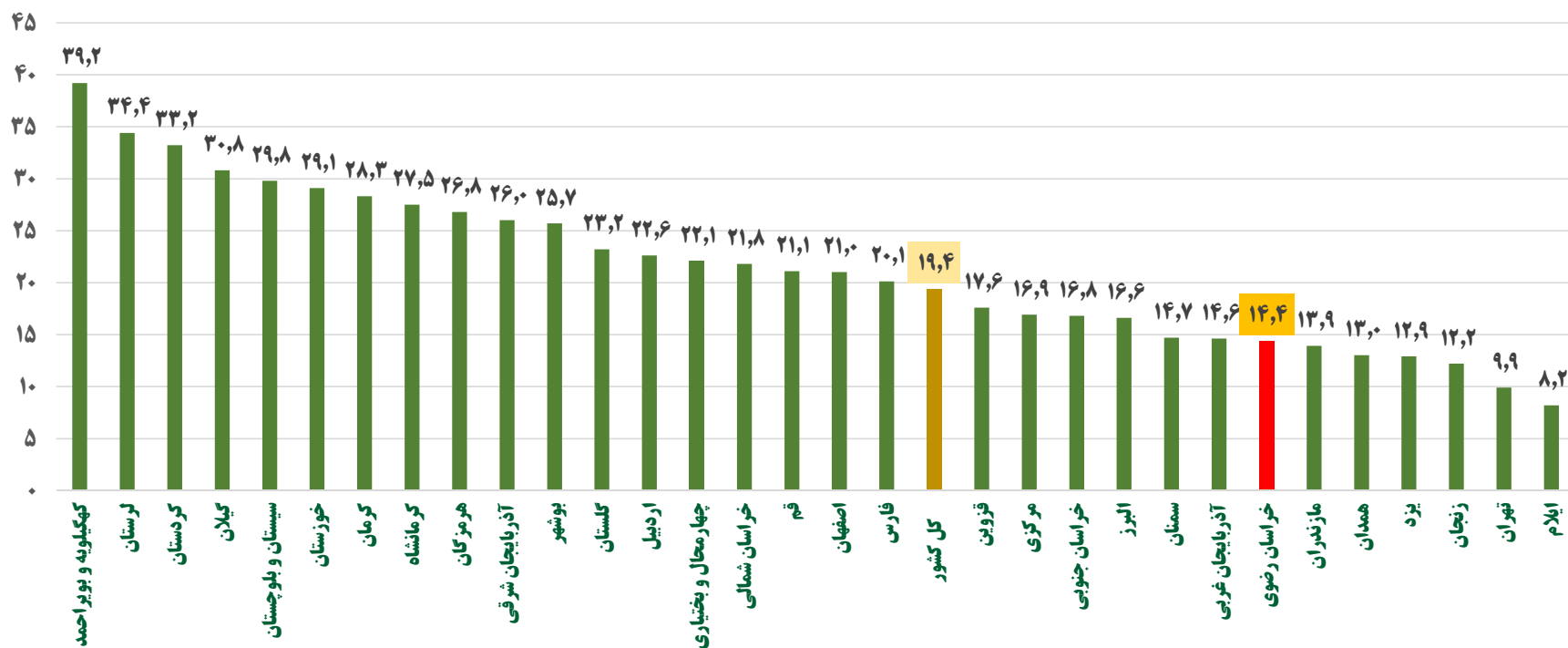
اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی ایران

نرخ بیکاری در تابستان ۱۴۰۳ به تفکیک استان

نرخ بیکاری جمعیت ۱۵ تا ۲۴ ساله در تابستان ۱۴۰۳ به تفکیک استان

اتفاق بازرگانی منابع معدنی و کشاورزی ایران

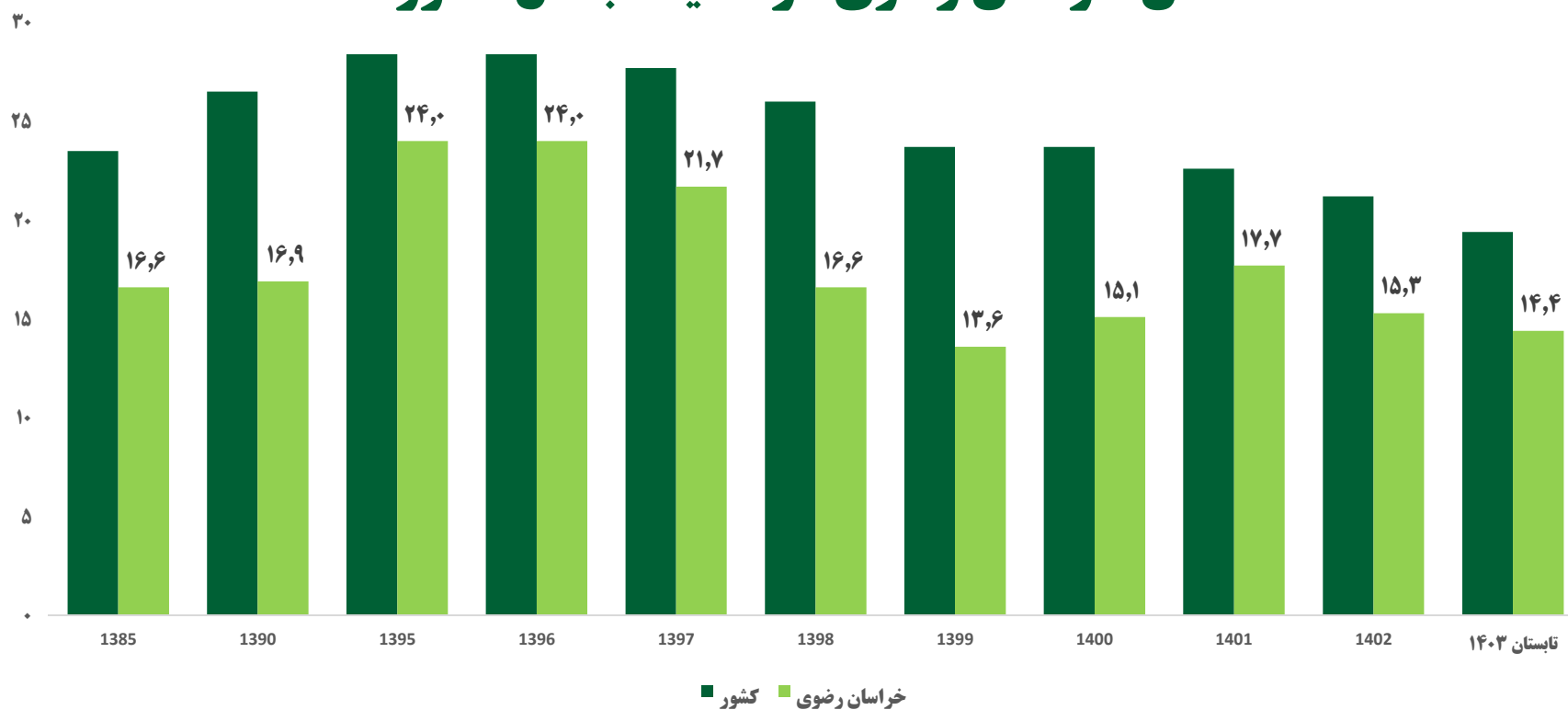
نرخ بیکاری زنان در تابستان ۱۴۰۳ به تفکیک استان

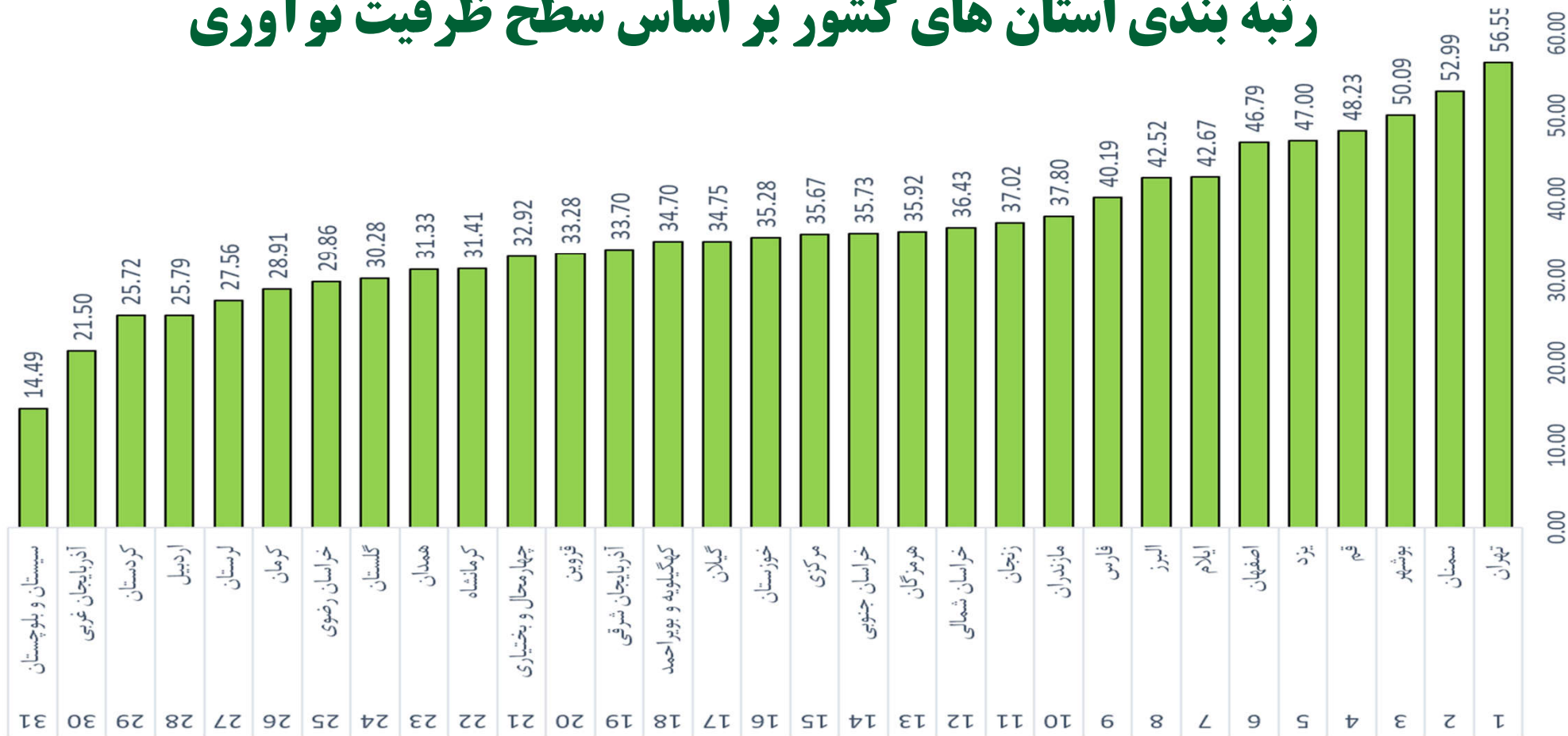
اتفاق بازرگانی منابع معاون کشاورزی ایران

مقایسه نرخ بیکاری جوانان (۱۵-۲۴ سال) استان خراسان رضوی در مقایسه با کل کشور

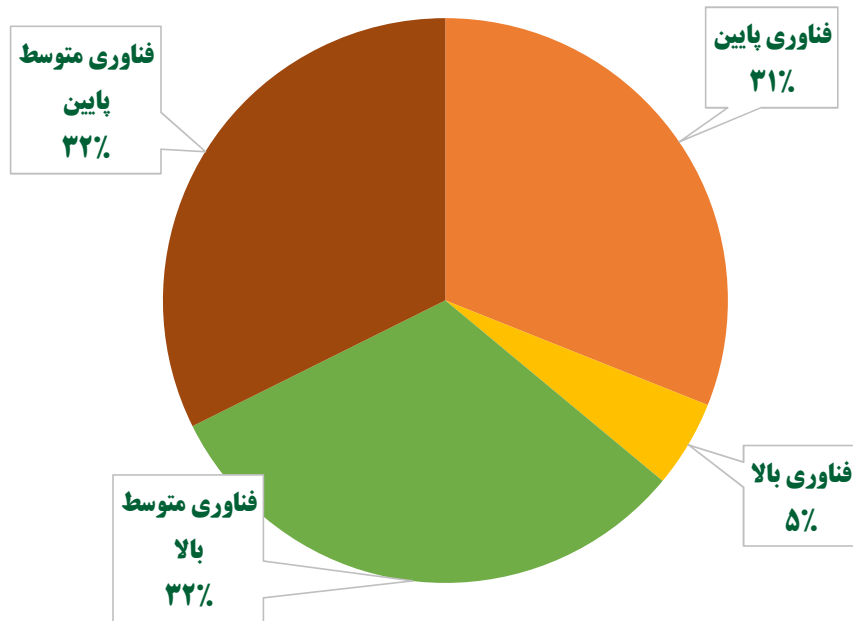
رتبه بندی استان های کشور بر اساس سطح ظرفیت نوآوری

اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی ایران

سطح فناوری صنایع استان خراسان رضوی در سال ۱۳۹۸

وضعیت صنعتی استان خراسان رضوی در سال ۱۳۹۸

شرح	تعداد کارگاه	ارزش افزوده (میلیارد ریال)	تعداد کارکنان
کل کشور	۲۹۱۴۸	۴۶۵۰۹۰۰	۲۹۰۳۸۱۶
خراسان رضوی	۲۲۶۸	۱۶۷۶۹۸	۱۱۶۷۹۸
سهم استان از کل کشور	۷.۸	۳.۶	۴

۶۳/۳ درصد صنایع استان از فناوری پایین و متوسط پایین برخوردارند.

ترکیب صنایع استان خراسان رضوی در سال ۱۳۹۸

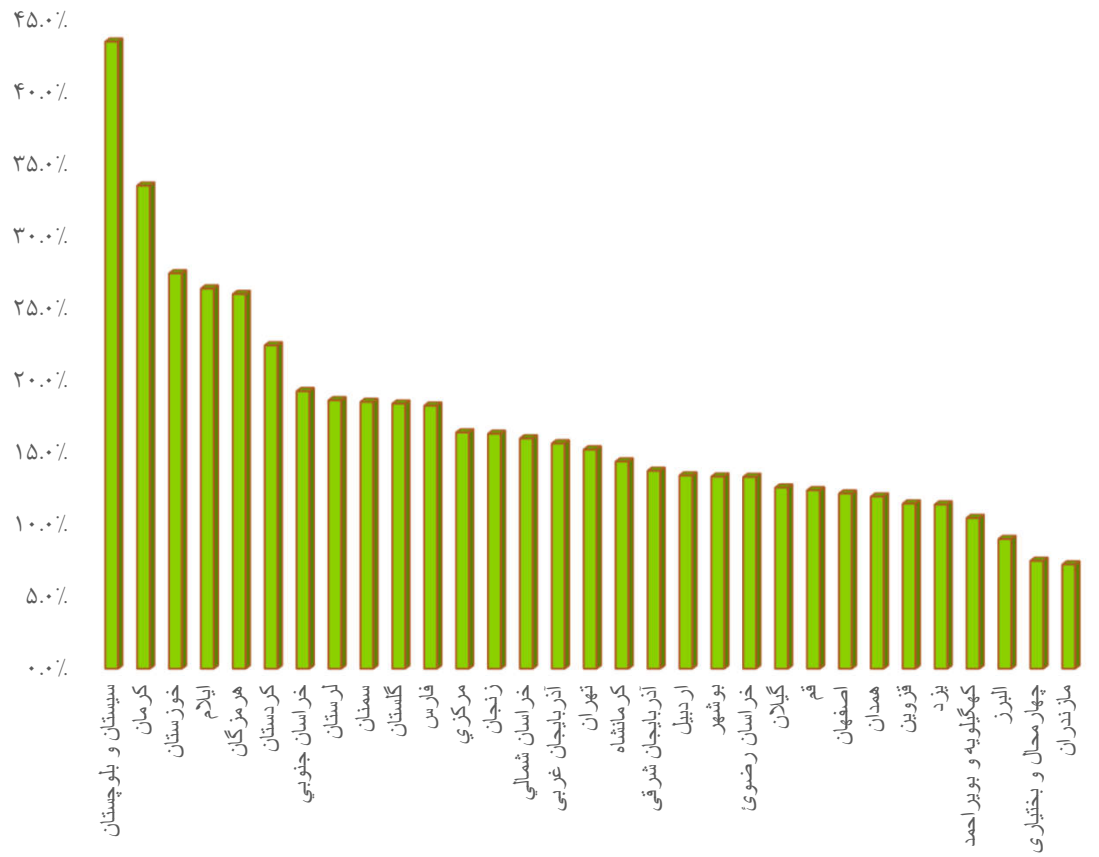
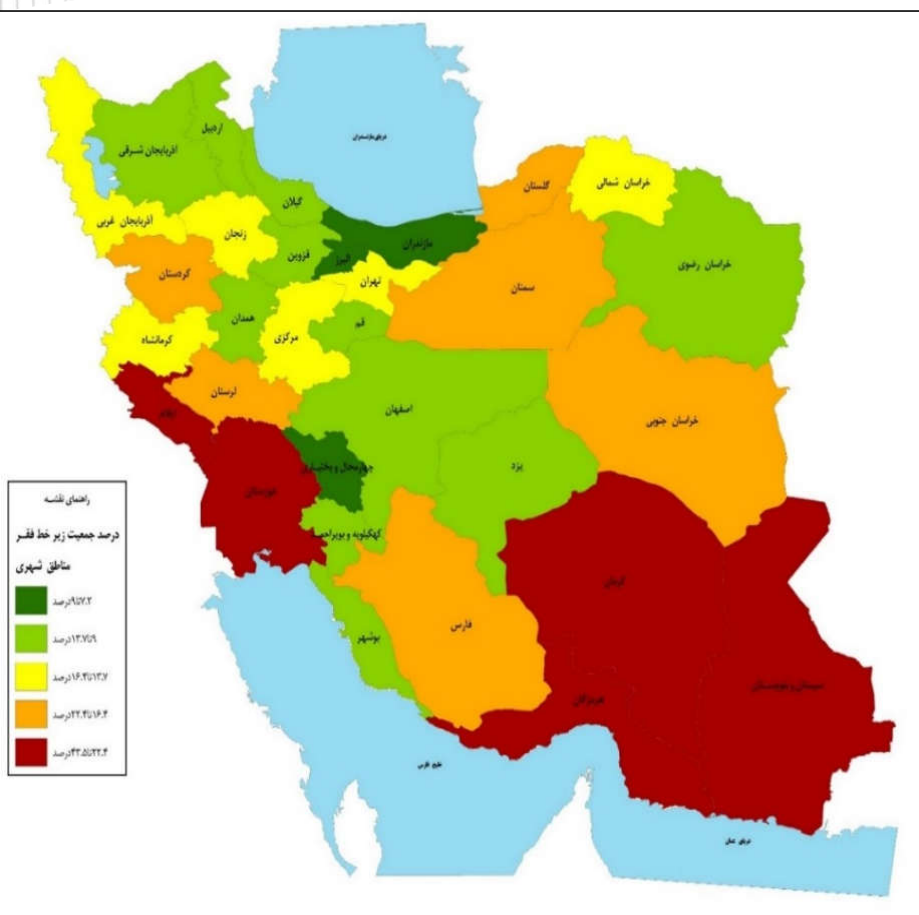
نقشه خوشه بندی استان های کشور بر اساس سطح نوآوری

طبقه	استان ها	تعداد استان	دامنه طبقه
ظرفیت بسیار بالا	تهران، سمنان، بوشهر	۳	۵۷-۵۱
ظرفیت بالا	ایلام، البرز، قم، اصفهان، یزد	۵	۵۰-۴۲
ظرفیت متوسط	آذربایجان شرقی، گیلان، قزوین، مازندران، زنجان، مرکزی، فارس، هرمزگان، خوزستان، کهگیلویه و بویراحمد، چهارمحال و بختیاری، خراسان جنوبی، خراسان شمالی	۱۳	۴۱-۳۲
ظرفیت کم	کرمان، خراسان رضوی، اردبیل، کردستان، گلستان، همدان، کرمانشاه، لرستان	۸	۳۱-۲۲
ظرفیت بسیار کم	آذربایجان غربی، سیستان و بلوچستان	۲	۲۲-۱۴

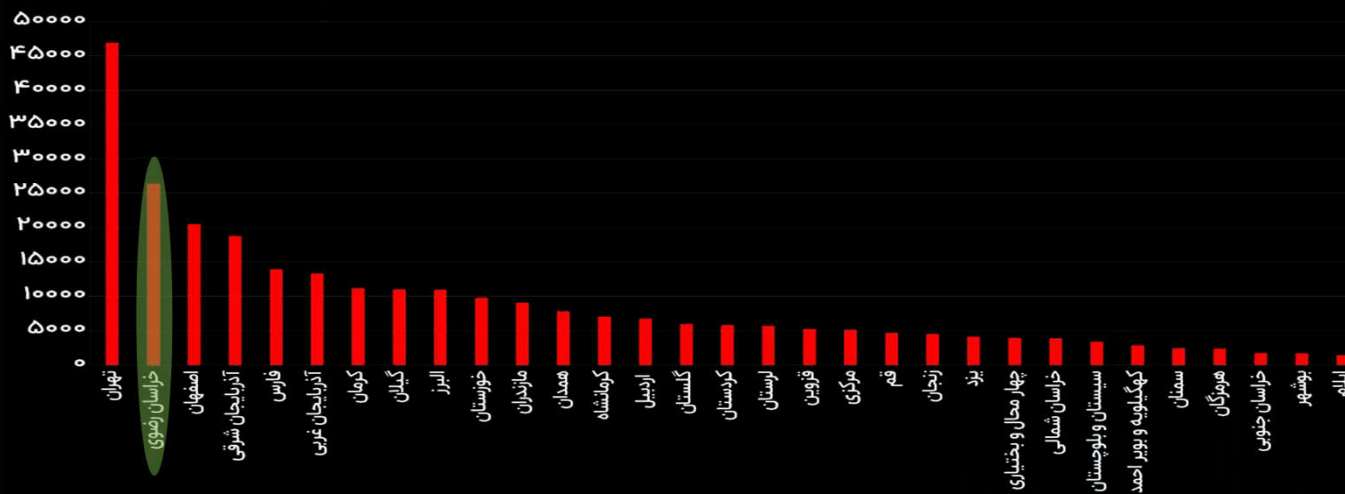
انفاق بازرگانی منابع معاونت مشاوره‌ای ایران

رکورد نه ساله نزاع خیابانی شکسته شد!

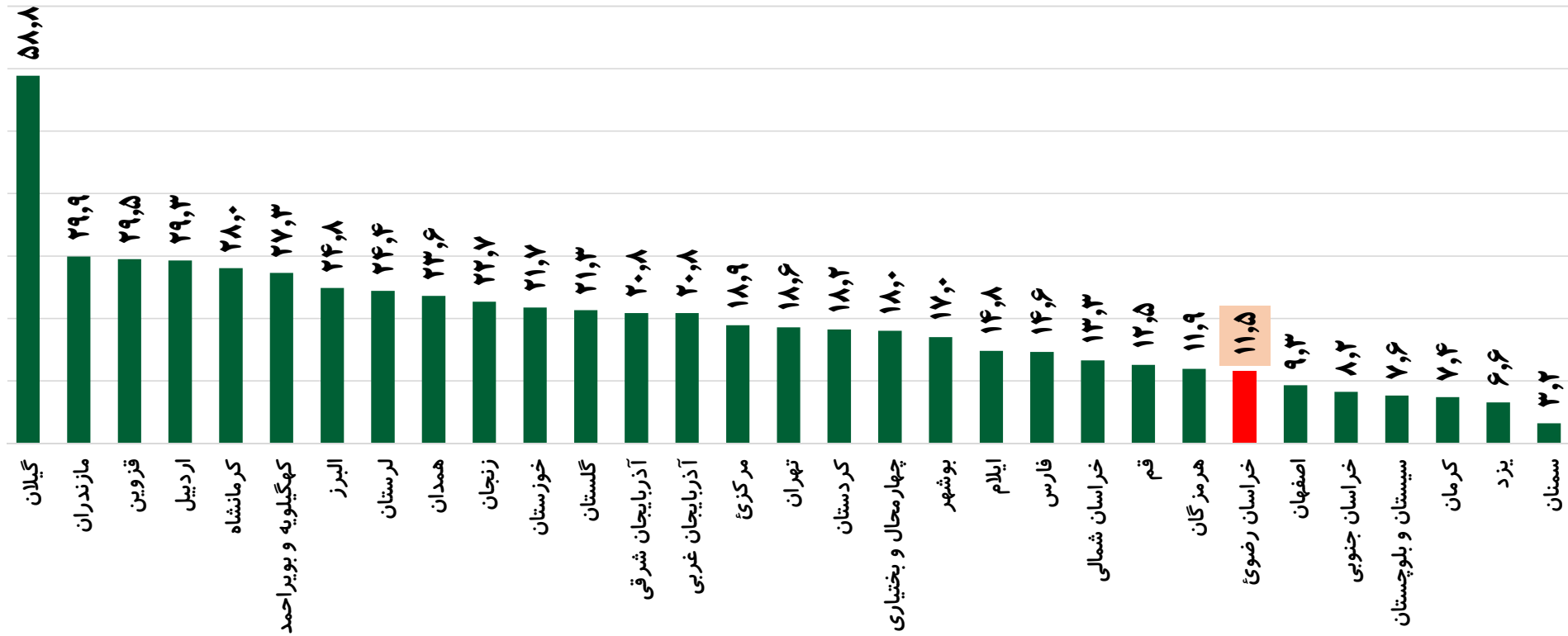
تعداد منازعات در استان‌های کشور در پنج ماه
نخست سال ۱۴۰۲

اتفاق بازرگانی منابع معادن و کشاورزی ایران

شاخص نفوذ راه ها

شاخص IDI

چشم‌انداز توسعه استان خراسان رضوی

چشم‌انداز آمایش استان خراسان رضوی در افق سال ۱۴۰۴
به صورت زیر تبیین شده است:

خراسان رضوی استانی با توسعه پایدار، مبتنی بر اقتصاد دانایی محور، پیشرو
در بخش خدمات برتر و گردشگری مذهبی با حفظ جایگاه صنعت و معدن،
کشاورزی و در تعامل سازنده با سایر استان‌ها و کشورهای منطقه و جهان

اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی ایران

نام شهرستان	فعالیت های نامناسب دارای محدودیت توسعه شهرستان
خواف	صنایع غذایی، کشاورزی
رشتخوار - دولت آباد	صنایع غذایی (به جز زعفران و کشت بادام دیم و زیره)
ترت حیدریه	صنایع سلولزی، کشت آبی و صنایع تبدیلی غذایی آبر
فریمان	کشاورزی آبی (ترجیحا به سمت تولیدات گلخانه ای هدایت شود)
ترت جام	کشت محصولات آبر مانند خربزه در جنوب شهرستان (مگر به سمت کشت دیم سوق یابد)، آبری پروری (به جز قسمت جنوب ترت جام)
دولت آباد و زاوه	کشت آبی محدود شود (بوژه در قسمت مرکزی)
بجستان	صنایع غذایی
گناباد	کشاورزی آبی (بجز زرشک و زعفران و عناب)، کشت دیم
سبزوار	کشت آبی، کشت دیم (بجز در قسمت شمالی)، صنایع غذایی
تایباد	صنایع غذایی، کشت آبی، کشت دیم (بجز قسمت شمالی و شمال غربی)
سرخس	کشت محصولات باغی آبر و خارج از الگوی کشت منطقه
مشهد	تولیدات زراعی آبی
قوچان و درگز	کشت آبی
نیشابور	کشت آبی

فعالیت ها و قلمروهای نامناسب دارای محدودیت توسعه در استان خراسان رضوی

مأخذ: مطالعات برنامه آمایش استان خراسان رضوی

اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی ایران

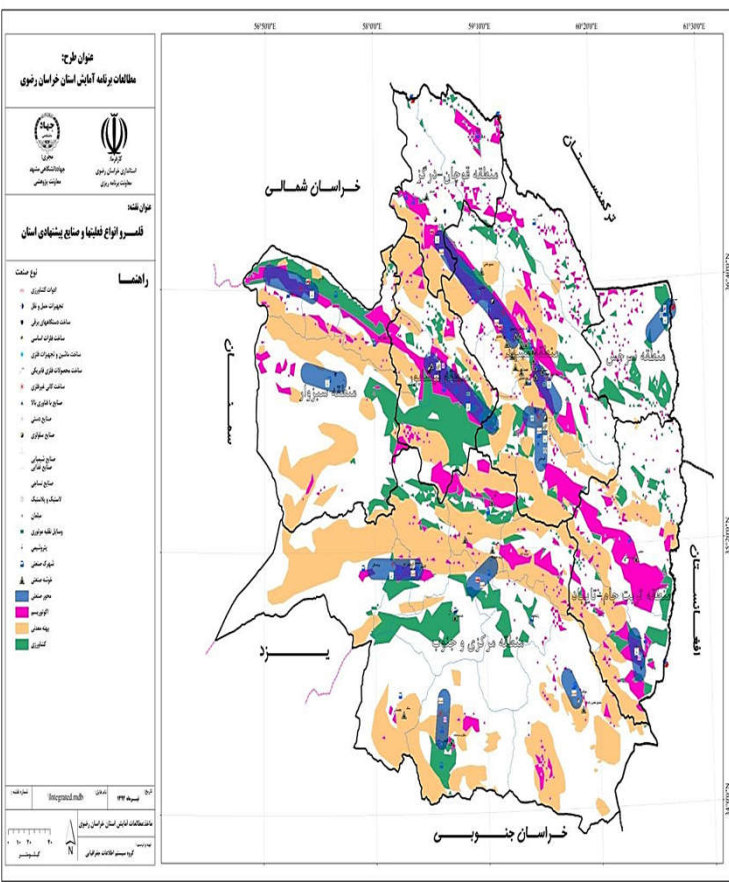
نام شهرستان	فعالیت های نامناسب فاقد مزیت توسعه شهرستان
خواف	صنایع سلولزی، صنایع پتروشیمی و صنایع مبتنی بر کانی های غیر فلزی با نگاه صادراتی
رشتخوار - دولت آباد	صنایع پتروشیمی؛ صنایع با فناوری بالا از جمله الکترونیک، اپتیک و محصولات مرتبط
تربت حیدریه	فعالیت معدنی و صنایع مرتبط در ناحیه بین کدکن و بایگ و تربت حیدریه
فریمان	صنایع آب بر (مانند کارخانه قند)، صنایع حاصل از چوب، صنایع محصولات فلزی (بجز فلزات فابریکی و پایین دست صنایع فلزی)
تربت جام	صنایع شیمیایی، صنایع وابسته فلزی
دولت آباد و زاوه	گردشگری متمرکز، صنایع فلزی
بجستان	صنایع سلولزی، صنایع فلزی، تولید محصولات و فرآورده های نفتی
گناباد	تفرج متمرکز بجز در منطقه بیدخت و کاخک
سبزوار	صنایع پتروشیمی، صنایع فلزی، تولید محصولات حاصل از چوب
تایباد	صنایع شیمیایی، صنایع فلزی، صنایع پتروشیمی
سرخس	صنایع فلزی، صنایع های-تک و الکترونیک، صنایع غذایی (بجز بسته بندی و خشک کردن)
مشهد	صنایع گچ و سیمان با فناوری پایین
قوچان و درگز	طیور گوشتی و شتر مرغ (در سطح ملی)، صنایع فلزی
نیشابور	صنایع پتروشیمی

فعالیت ها و قلمروهای نامناسب فاقد مزیت توسعه در استان خراسان رضوی

مأخذ: مطالعات برنامه آمایش استان خراسان رضوی

اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی ایران

بخش	کد آیسیک ویرایش ۳/۱	عنوان رشته فعالیت	شهرستان و نقاط مستعد
صنعت	۱۵	صنایع مواد غذایی و آشامیدنی	باخزر، بجستان، بردسکن، بینالود، تایباد، تربت جام، تربت حیدریه، جغتای، جوبین، چناران، خلیل آباد، خوف، خوشاب، داورزن، درگز، رشتخوار، زاوه، زبرخان، سبزوار، سرخس، صالح آباد، فریمان، فیروزه، قوچان، کاشمر، کلات، گناباد، مشهد، مه ولات، نیشابور، منطقه ویژه اقتصادی سرخس
	۱۷	منسوجات	باخزر، بجستان، بردسکن، بینالود، تایباد، تربت جام، تربت حیدریه، جغتای، جوبین، چناران، خلیل آباد، خوف، خوشاب، داورزن، درگز، رشتخوار، زاوه، زبرخان، سبزوار، سرخس، صالح آباد، فریمان، فیروزه، قوچان، کاشمر، کلات، گناباد، مشهد، مه ولات، نیشابور، منطقه ویژه اقتصادی سرخس
	۱۸	پوشاک	مشهد، نیشابور
	۱۹	دباغی و عمل آوردن چرم	مشهد
	۲۰	تولید چوب و محصولات چوبی	بینالود
	۲۱	تولید کاغذ و محصولات کاغذی	تربت حیدریه، جغتای، درگز، زبرخان، فریمان، فیروزه، مشهد
	۲۲	انتشارات و چاپ	مشهد

**حوزه های
دارای اولویت
توسعه صنعت،
معادن و تجارت
استان با
ملاحظات آمایش
سرزمین**

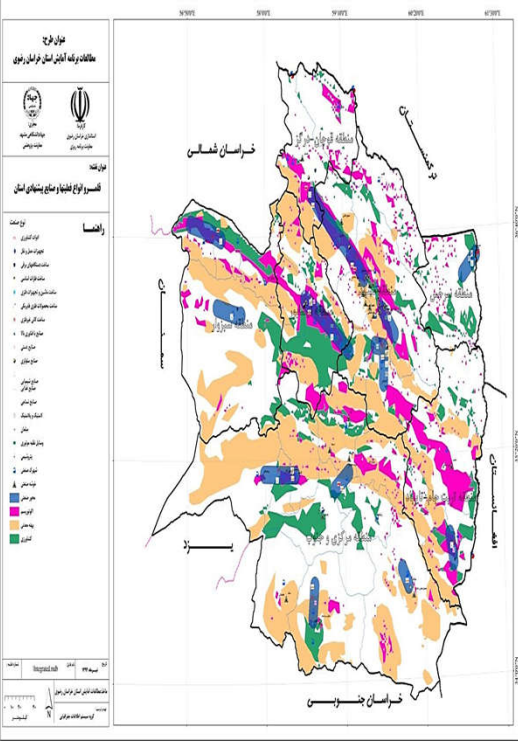
مأخذ: موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

اتاق بازرگانی منابع معدنی و کشاورزی ایران

حوزه‌های دارای اولویت توسعه صنعت، معدن و تجارت استان با ملاحظات آمایش سرزمین

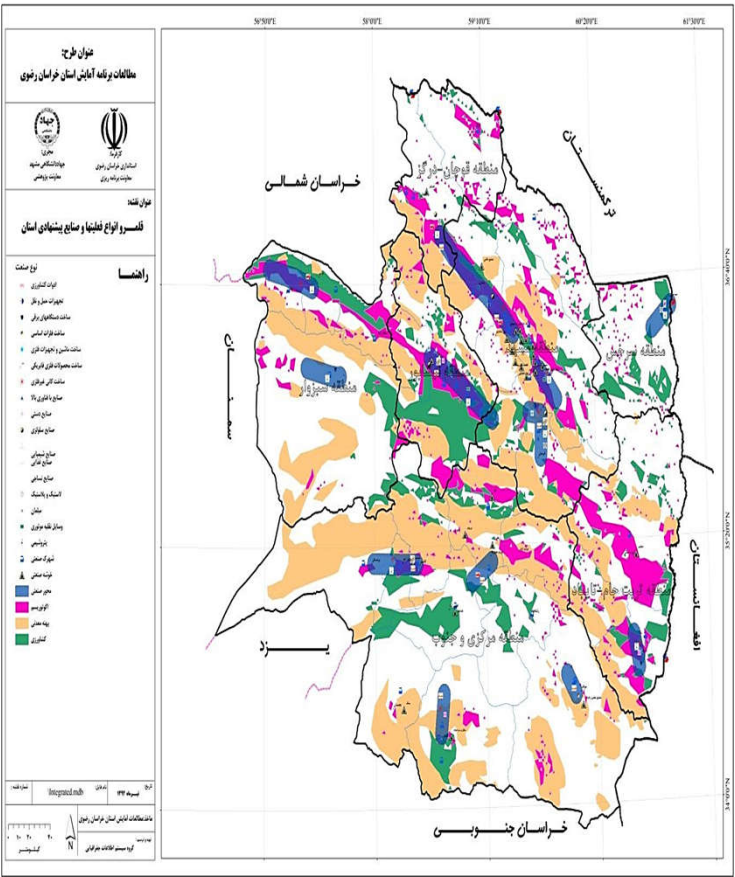
بخش	کد آیسیک ویرایش ۳/۱	عنوان رشته فعالیت	شهرستان و نقاط مستعد
صنعت	۲۴	صنایع تولید مواد و محصولات شیمیایی	باخزر، بجنستان، بردسکن، بینالود، تایباد، تربت جام، تربت حیدریه، جغتای، جویین، چناران، خلیل‌آباد، خواف، خوشاب، داورزن، درگز، رشتخوار، زاوه، زبرخان، سبزوار، سرخس، صالح‌آباد، فریمان، فیروزه، قوچان، کاشمر، کلات، گناباد، مشهد، مه‌ولات، نیشابور، منطقه ویژه اقتصادی سرخس
	۲۵	صنایع لاستیک و پلاستیک	تربت حیدریه، جغتای، جویین، درگز، زبرخان، سبزوار، فریمان، فیروزه، مشهد
	۲۶	تولید سایر محصولات کانی غیرفلزی	بجنستان، تایباد، تربت جام، تربت حیدریه، جغتای، چناران، خواف، رشتخوار، زاوه، سبزوار، فیروزه، کاشمر، گناباد، مشهد، نیشابور
	۲۷	تولید فلزات اساسی	بردسکن، تربت حیدریه، جغتای، خواف، زبرخان، سبزوار، فیروزه، قوچان، مشهد، نیشابور
	۲۸	تولید محصولات فلزی فابریکی به جزء ماشین‌آلات و تجهیزات	فیروزه
	۲۹	تولید ماشین‌آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر	تربت حیدریه، جغتای، جویین، چناران، زبرخان، سبزوار، قوچان، مشهد، نیشابور
	۳۱	تولید ماشین‌آلات و دستگاه‌های برقی طبقه بندی نشده در جای دیگر	چناران، زبرخان، مشهد، نیشابور
	۳۲	تولید رادیو و تلویزیون و دستگاه‌ها و وسایل ارتباطی	چناران، مشهد
	۳۳	تولید تجهیزات پزشکی و اپتیکی	مشهد، نیشابور
	۳۴	تولید وسایل نقلیه موتوری و تریلر و نیم‌تریلر	سبزوار، مشهد، نیشابور
	۳۶	تولید مبلمان و مصنوعات طبقه بندی نشده در جای دیگر	بینالود، سبزوار، فیروزه، مشهد، نیشابور
	۳۷	صنایع بازیافت	تربت حیدریه

مأخذ: موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

انبار بازرگانی منابع معدنی کشور ایران

بخش	کد آیسیک ویرایش ۳/۱	عنوان رشته فعالیت	شهرستان و نقاط مستعد
معدن	۱۰	استخراج معادن	باخزر، تایباد، سرخس، منطقه ویژه اقتصادی سرخس
	۱۳	استخراج سنگ های فلزی	بجستان، بردسکن، بینالود، تایباد، تربت حیدریه، جغتای، خواف، رشتخوار، زاوه، سبزوار، فیروزه، کاشمر، گناباد، مشهد، مه ولات، نیشابور
	۱۴	استخراج سایر سنگ های معدنی	بجستان، بردسکن، تایباد، تربت جام، تربت حیدریه، جغتای، جوبین، چناران، خواف، درگز، زاوه، سبزوار، فریمان، فیروزه، کاشمر، گناباد، مشهد، نیشابور
خدمات و بازرگانی	۴۵	ساختمان	بجستان، بردسکن، بینالود، تایباد، تربت جام، تربت حیدریه، جغتای، جوبین، چناران، خلیل آباد، خواف، خوشاب، داورزن، درگز، رشتخوار، زاوه، زبرخان، سبزوار، سرخس، فریمان، فیروزه، قوچان، کاشمر، کلات، گناباد، مشهد، مه ولات، نیشابور، منطقه ویژه اقتصادی سرخس
	۶۳	فعالیت های پشتیبان و کمکی حمل و نقل	تایباد، تربت جام، تربت حیدریه، درگز، سبزوار، سرخس، فریمان، قوچان، مشهد، منطقه ویژه اقتصادی سرخس
	۷۴	سایر فعالیت های کسب و کار	بینالود، تربت حیدریه، جغتای، درگز، سبزوار، فریمان، کاشمر، گناباد، مشهد، نیشابور

**حوزه های
دارای اولویت
توسعه صنعت،
معدن و
تجارت
استان با
ملاحظات
آمایش سرزمین**

مأخذ: موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی

آسیب شناسی الگوی توسعه استان خراسان رضوی

- استان خراسان رضوی در اغلب شاخص‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی شرایط نامطلوبی دارد:
- کم‌آبی به دلیل برداشت بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی
- کمبود صنایع تبدیلی و تکمیلی محصولات کشاورزی در کنار روش کشت سنتی
- نبود زیرساخت‌های مناسب در حوزه حمل‌ونقل، ارتباطات، آب و برق و فناوری اطلاعات (به‌عنوان نمونه، کمبود واگن صادراتی و عدم تحقق وعده ساخت قطار سریع‌السیر تهران-مشهد)

آسیب شناسی الکوی توسعه استان خراسان رضوی

- عدم بهره‌وری مناسب از **معادن** استان و عدم توجه به احداث کارخانه‌های فراوری مواد معدنی در استان
- **وابستگی به مسیر طی شده در تخصیص منابع مالی** (بخش چشمگیری از منابع عمرانی استان بدون توجه به اصول و مبانی آمایش سرزمین و مقتضیات روز استان صرف پروژه‌هایی شده‌اند که مدت‌ها پیش برنامه‌ریزی و آغاز شده‌اند)
- تمرکز خدمات اداری و تجاری شهر مشهد در بخش مرکزی و **آلودگی هوا**
- **توزیع نامتناسب نیروی شاغل در بخش خدمات** در سطح استان و **تمرکز** رشته فعالیت‌های مختلف خدمات در شهرستان مشهد

انبار ملی بازرگانی صنایع تعاون و کشاورزی ایران

راهکارهای پیشنهادی

محور اول

رفع موانع و مشکلات جذب سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در استان

برقراری روابط دیپلماتیک قوی در عرصه جهانی، عضویت در مجامع بین‌المللی، انعقاد پیمان‌های چندجانبه سرمایه‌گذاری و پرهیز از تنش در مناسبات بین‌المللی به منظور جلب اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی

۱

توسعه انواع تسهیلات و خدمات عمومی گردشگری زیارتی و غیرزیارتی همسو با استانداردهای جهانی از طریق جلب سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی

۲

✓ به‌کارگیری درآمدهای حاصل از ورود زائر و گردشگر و افزایش مشارکت بخش خصوصی در کنار افزایش سهم اعتبارات بخش گردشگری

محور دوم

استفاده صحیح از نهاده‌های تولید و افزایش بهره‌وری با لحاظ حفظ و احیای منابع طبیعی

- ✓ تعیین الگوی کشت متناسب با مزیت نسبی و قابلیت‌های تولید منطقه و جهت‌گیری به سمت کشت یکپارچه
- ✓ ایجاد و توسعه خوشه‌های تولید و زمینه‌سازی مشارکت تشکلهای بخش خصوصی
- ✓ توسعه صنایع تبدیلی کشاورزی با رویکرد سهولت دسترسی به بازارهای هدف در کنار توسعه بخش صنعت و معدن (بر مبنای ظرفیت، استعداد، مزیت‌های نسبی و عملکرد مالی و بین‌المللی)
- ✓ تقویت واحدهای تحقیق و توسعه و بهبود آموزش و مهارت عملی نیروی کار

محور سوم

مدیریت یکپارچه بخش حمل و نقل در استان

- ✓ ارتقای کارایی کریدورهای بین‌المللی جهت افزایش توان رقابت‌پذیری با شبکه‌های رقیب
- ✓ افزایش تراکم راه‌ها در مناطق شرقی در راستای از بن‌بست خارج کردن مناطق حاشیه‌ای
- ✓ پیگیری توسعه همه‌جانبه ایستگاه راه‌آهن سرخس به‌عنوان بزرگترین ایستگاه مرزی ریلی راه‌آهن کشور
- ✓ برنامه‌ریزی برای توسعه فرودگاه مشهد به هاب هوایی
- ✓ رقابت‌پذیر کردن فعالیت‌های حمل و نقل با توجه به مزیت‌های نسبی در زنجیره عرضه و خدمات ترابری منطقه‌ای و بین‌المللی

محور چهارم تسهیل شرایط تأمین مالی بخش‌های تولیدی

۱ اعتبارسنجی و اهلیت‌سنجی متقاضیان تسهیلات بانکی، به‌جای اخذ وثایق و سپرده بانکی در ارائه تسهیلات بانکی و آزادسازی وثایق نقدی واحدهای تولیدی، متناسب با میزان خالص بدهی آنها به سیستم بانکی در هر سال

۲ اوراق بهادارسازی بدهی‌های دولت به بخش خصوصی اعم از معوق و جاری و باز پرداخت آن حداکثر ظرف شش ماه از تاریخ قطعی شدن

۳ توسعه ابزارهای جدید تأمین مالی و بهره‌گیری از ابزار تأمین مالی زنجیره‌ای

تسهیل تأمین مالی بنگاه‌ها از بازار سرمایه

- ✓ تسهیل انتشار و معامله انواع اوراق بهادار توسط بنگاه‌های کوچک و متوسط
- ✓ حذف محدودیت‌های نقل و انتقال سهام شرکت‌های کوچک و متوسط در فرابورس ایران
- ✓ ابزارسازی و نهادسازی برای تأمین مالی بنگاه‌های کوچک و متوسط نظیر اوراق وکالت

محور پنجم تقویت بخش معدن در استان

استان خراسان رضوی، دارای متراکم‌ترین حوزه‌های معدنی در کشور و به دلیل وجود پالایشگاه سرخس، قطب تولید گوگرد است. به منظور تقویت بخش معدن در استان راهکارهای زیر پیشنهاد می‌شود:

✓ استفاده از **فناوری مدرن** در زمینه بهره‌برداری از معادن

✓ ایجاد **خوشه‌های صنعتی معدنی** توسط بخش خصوصی

✓ افزایش سرمایه‌گذاری در زمینه **صنایع وابسته به فولاد**

✓ انجام حداکثری **فرآوری** بر روی مواد معدنی استان در راستای **درونی کردن ارزش افزوده معادن** استان

✓ ایجاد فضای **رقابتی** در تولید محصولات معدنی از طریق **واگذاری معادن** به بخش خصوصی

با تشکر از حسن توجه شما